

4007m_Az_Əyanii_Yekun imtahan testinin sualları

Fənn : 4007m İqtisadiyyatın fəlsəfəsi

1 Şəxsi mülkiyyət azadlığını ictimai münasibətlərin məntiqliyinin ən yüksək göstəricisi hesab edirdi?

- D.Didro
- Q.V.F.Hegel
- Rikardo
- R.A.Holbax
- A.Smit

2 Dəyərin əmək nəzəriyyəsinə əsaslanaraq K.Marks hansı konsepsiyanı irəli sürmüşdü?

- Hüquqi fəlsəfə
- İzafi dəyər
- Ümumilik və qarşılıqlı asılılıq
- Ruhun fenomenologiyası
- İqtisadi fəlsəfə

3 Veberin fikrincə, təsərrüfat sferasında iqtisadi səmərəliliyə və optimal davranışa nail olmaqda başlıca ideya nədir ?

- Obyektivlik
- Rasionallıq
- Nüfuz
- Davranış
- Status

4 Alman filosofu Ş.Zimmel dünyada nəyin əsas rol oynadığını irəli sürürdü?

- Texnologiyanın
- Pulun
- Əməyin
- Resursların
- Xammalın

5 T.Veblen cəmiyyəti hansı siniflərə bölürdü?

- Məhsuldar və qeyri-peşəkar
- Avara və Məhsuldar
- Hakim və qeyri-peşəkar
- Hakim və Avara
- Peşəkar və Avara

6 Struktur funksionalizm fəlsəfəsinin klassikləri olan ABŞ mütəfəkkirləri kimlərdir?

- S.Çeyzin və R.Darendorfun
- T.Parsons və R.Merton
- F.Hayekin və L.Mizes
- K.Popper və K.Polanyi
- L.Erxardın və M.Alenin

7 Qərbin sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyaları arasında F.Hayekin irəli sürdüyü hansı nəzəriyyə xüsusi yer tutur?

- Kapitalizm
- Liberalizm

- Demokratiya
- Neoliberalizm
- Merkantalizm

8 Veblen fikrincə hansı sinif üçün “yüksək” həyat tərzini qoruyub saxlamaq naminə nümayişçəsinə bədxərçlik etmək əsas prinsipdir?

- Hec biri
- Avara
- Məhsuldar
- Peşəkar
- Qeyri-peşəkar

9 Mark nəyi istehsal, mübadilə və istehlak sistemində müxtəlif (bəzən, hətta əks) mövqə tutan siniflərin mənafeyi, fəaliyyəti və münasibətləri prizmasından nəzərdən keçirirdi?

- Hamısını
- İqtisadi inkişaf qanunauyğunluqlarını
- İşçi qüvvəsini
- Sahibkarlığı
- Sosial inkişaf qanunauyğunluqlarını

10 Pulun dövriyyəsi məsələlərində Hegelin fikri nədən ibarətdir?

- Hamısı
- Dövlət nəzarəti tələb olunur
- Dövlət nəzarəti tələb olunmur
- Sərbəstdir
- Hec biri

11 Bu elm tarixçiləri hesab edirlər ki, bir nəzəriyyədən onunla rəqabət aparan başqa bir nəzəriyyənin xeyrinə imtina edilməsi məntiqi və empirik arqumentlər əsasında deyil, elmdənkənar amillərin vasitəsi ilə həyata keçirilir:

- Karnap və Feyerabend
- Kun və Feyerabend
- Karnap və Kun
- Popper və Lakatos
- Kun və Lakatos

12 “Tərəqqi” anlayışının elmin sinoniminə çevrilməsi bu faktla bağlıdır:

- Predmet oblastları üst-üstə düşmədiyinə görə
- Köhnə paradıqmadan yenisinə keçid daha mükəmməl və məzmunlu nəzəriyyənin yaranması prosesidir
- Nəzəriyyədən asılı olmayan neytral empirik dil mövcud deyil
- Müxtəlif paradıqmalar müxtəlif metodoloji standartları müəyyənləşdirir
- Nəzəriyyələr müxtəlif predmet oblastını təyin edir

13 Feyerabendin başlıca məqsədi:

- Çoxaspektli paradıqma anlayışı altında elmi biliyin konkret sahəsi üçün problemlərin qoyuluşunu və tədqiqatların ümumi yönümünü müəyyənləşdirən standartların mənbəyini təşkil edən konkret elmi nəzəriyyəni müəyyənləşdirmək
- Elmin rəasionalist obrazını dağıtmaq, onun cəmiyyətin mənəvi və praktik həyatındakı dominant rolunu bütünlüklə sarsıtmaq
- “Normal elmin” mövcud olduğu dövr ərzində elmi fəaliyyətin vahid metodoloji standartlarla tənzimlənməsi
- Çoxaspektli paradıqma anlayışı altında elmi biliyin konkret sahəsi üçün problemlərin qoyuluşunu müəyyənləşdirmək
- Çoxaspektli paradıqma anlayışı altında elmi biliyin konkret sahəsi üçün tədqiqatların ümumi yönümünü müəyyənləşdirmək

14 Kunun fikrincə:

- Təzib oluna bilməyən elmi nəzəriyyənin mövcudluğu qeyri-mümkündür
- “Normal elmin” mövcud olduğu dövr ərzində elmi fəaliyyətin vahid metodoloji standartlarla tənzimlənməsi yeni nəzəriyyənin yaranması üçün zəruri şərtidir
- Elmin rasionalist obrazını dağıtmaq, onun cəmiyyətin mənəvi və praktik həyatındakı dominant rolunu bütünlüklə sarsıtmaq mümkündür
- Metodoloji standartlar nə elmi inqilablar, nə də yeni elmi nəzəriyyənin yaranmasında heç bir əhəmiyyətli rol oynamır
- Nəzəriyyədən asılı olmayan neytral empirik dil mövcud deyil

15 Səhv variantı tapın. Feyerabendin fikrincə:

- “Normal elm – inqilab – normal elm” sxeminin qəbul edilməsi yol verilməzdir
- “Normal elmin” mövcud olduğu dövr ərzində elmi fəaliyyətin vahid metodoloji standartlarla tənzimlənməsi yeni nəzəriyyənin yaranması üçün zəruri şərtidir
- “Normal elm” çox nadir hallarda rast gəlinən və elmin mövcudluğu üçün səciyyəvi olmayan bir hadisədir
- Elm həmişə öz varlığının istənilən zaman kəsiyində bir-biri ilə rəqabət aparan müxtəlif alternativ nəzəriyyələrdən ibarətdir
- Yeni nəzəriyyənin mənbəyini hakim paradigma tərəfindən istiqamətləndirilən, müvafiq metodoloji standartlar çərçivəsində fəaliyyət göstərən və heç mövcud olmayan «normal elm» deyil, ideyaların proliferasiyası təşkil edir

16 Feyerabend iddia edir ki:

- Təzib oluna bilməyən elmi nəzəriyyənin mövcudluğu qeyri-mümkündür
- “Professional ideologiyaların” bir-birini əvəz etməsi elmdənkənar amillərlə şərtlənir və buna görə də, elmi nəzəriyyələrin bir-birini əvəz etməsi elmi biliyin xüsusiyyətləri ilə determinə olunmur
- “Normal elmin” mövcud olduğu dövr ərzində elmi fəaliyyətin vahid metodoloji standartlarla tənzimlənməsi yeni nəzəriyyənin yaranması üçün zəruri şərtidir
- Çoxaspektli paradigma anlayışı altında elmi biliyin konkret sahəsi üçün problemlərin qoyuluşunu müəyyənləşdirmək mütləqdir
- Çoxaspektli paradigma anlayışı altında elmi biliyin konkret sahəsi üçün tədqiqatların ümumi yönümünü müəyyənləşdirmək mütləqdir

17 Metodologiyanın iki növü var:

- Obyektiv və sistemlilik
- Dialektik və metafizik
- Dialektik və obyektiv
- Metafizik və sistemlilik
- Metafizik və obyektiv

18 Səhv variantı tapın. Metodologiyanın ən ümumi dialektik prinsipləri bunlardır:

- Qarşılıqlı əlaqə və qarşılıqlı təsir
- Empirik və metafizik
- Obyektivlik və sistemlilik
- Ardıcılıq və tarixilik
- Məntiqilik və ziddiyyətlilik

19 Hazırda idrak prosesinin yolu, bunu bilmək hər bir tədqiqatçı üçün müstəsna metodoloji əhəmiyyət kəsb edir, həmin prosesin, yəni həqiqi biliyə yiyələnməyin dialektik yolu belə ifadə olunur:

- Praktikadan mücərrəd təfəkkürə və oradan da canlı müşahidəyə
- Canlı müşahidədən mücərrəd təfəkkürə və oradan da praktikaya
- Canlı müşahidədən praktikaya və oradan da mücərrəd təfəkkürə
- Praktikadan canlı müşahidəyə və oradan da mücərrəd təfəkkürə
- Mücərrəd təfəkkürdən canlı müşahidəyə və oradan da praktikaya

20 Səhv variantı tapın. K.Hegel və K.Marksın işləyib əsaslandırdıqları biliyin mücərrəddən konkretə yüksəlməsi prinsipi tələb edir ki:

- Tədqiqat obyektini tam aydın deyil, bilik əsaslandırılmamışdır, konkret səciyyə daşımır
- Təzib oluna bilməyən elmi nəzəriyyənin mövcudluğu konkret səciyyə daşımır
- Elmi yaradıcılıq başlanğıcda mücərrəd səciyyə daşıyır
- Tədqiqat obyektini tam aydın deyil, bilik əsaslandırılmamışdır
- Bilik qarışıq, dumanlıdır, konkret səciyyə daşımır

21 XX-XXI əsrlərin astanasında meydana çıxan "Postmodernizm" ideyalarının əsas səciyyəvi cəhətləri diqqəti cəlb edir ?

- Sosial-iqtisadi fəaliyyətin foralaşmasında
- Ənənəvi dəyərlərin, rəşionalizmin, humanizmin tənqidində, qərb cəmiyyətinin müasir sosial-siyasi və iqtisadi quruluşunu qəbul etməməsində
- Vətəndaşların sosial-iqtisadi məsələlərin həllinə cəlb etməklə əhalinin hakimiyyət təsisatlarından uzaq düşməsi probleminin aradan qaldırılmasında
- Demokratiya və mədəniyyətin inkişaf məsələlərində
- Sosial problemlərin həllində və dövlətin funksiyalarının məhdudlaşdırılmasında

22 Postmodernizm ideyaları hansı şəxslərin əsərlərində özünü biruzə verir ?

- L.Mizesin, V.Oykenin, L.Erxardın, M.Alenin
- J.Liotaranın, R.Rortinin, J.Delyozanın, J.Derridanın
- E.Frommun, S.Çeyzin
- R.Darendorfun, Ş.Markuzenin, C.Roulsenin
- K.Popperin, K.Polanyinin

23 Metodoloji tədqiqat modelləri aşağıdakılardan hansılardır ?

- Keyns modeli
- Rəşionalist və qeyri-rəşionalist model
- Şipotetik-deduktiv model
- Vəhid-inkişaf modeli
- Fiziki-riyazi model

24 Mühəribədən sonrakı dövrdə ABŞ-da yaranmış, Çikaqo Neoliberalizm məktəbinin əsas nəzəriyyəçilərindən hesab olunurdu ?

- M.Alenin
- M.Fridmen
- R.Rorti
- S.Çeyzin
- K.Popper

25 M.Fridmenin əsas nəzəri olaraq prioritet hesab etdiyi konsepsiyası nədən ibarət idi ?

- İdeyaların proliferasiyası konsepsiyası
- Pul və pul tədavülü -Monetar konsepsiya
- Çicəklənmə konsepsiyası
- Paradiqma konsepsiyası
- Elmi inqilablar konsepsiyası

26 "Vəfərizm" adlanan cərəyanın ingiliscədən tərcümədə hərfi mənası nədir ?

- Zərər
- Rifəh
- Xoşbəxtlik
- Səmərə
- Fayda

27 Ədalətin, bərabərliyin, məşğulluğun, demokratiya və mədəniyyətin inkişaf mərhələsində, xüsusilə, ABŞ

filosofu C. Roulson 1988-ci ildə yazdığı hansı kitabı diqqəti cəlb edir ?

- “Pul fəlsəfəsi”
- “Ədalət Nəzəriyyəsi”
- “Dini həyatın elementar normaları”
- “Sərvətlərin bölgüsü”
- “Açıq cəmiyyət və onun düşmənləri”

28 İqtisadiyyat fəlsəfəsində antropoloji yanaşmanın əhəmiyyətinin mahiyyət konsepsiyası nədən ibarətdir ?

- Əmək və digər ictimai münasibətlərin mahiyyəti və inkişaf qanunauyğunluqlarını dərk etməyə əsaslı kömək göstərir
- Sosial-iqtisadi fəaliyyətin determinasiyasında insan, onun tələbatları və maraqları həlledici əhəmiyyətə malikdir
- İdrak prosesinin yolu, bunu bilmək hər bir tədqiqatçı üçün müstəsna metodoloji əhəmiyyət kəsb edir
- Müasir kapitalizm iqtisadiyyatın olduqca rəşional bir formasını kəsb edir
- İnkişaf haqqında bütün dialektik qanun və qanunauyğunluqlar inkişafın ziddiyətli və inkarlı mahiyyətini ifadə edir

29 Fəlsəfi metodların işlənilməsində hansı məşhur sosial nəzəriyyəçilərin böyük xidmətləri olmuşdur ?

- M.Fridmen, M.Alenin
- T.Kun, İ.Lakatos, P.Feyerabend, K.Popperin
- X.Y.Vittevinin, D.Lvovun
- A.Şelenin, E.R.Rotxaxerin
- Q.Markyze, E.Fromm, Y.Xabermasın

30 Qərb sosial fəlsəfəsində “ədalət” anlayışının mahiyyəti nədən ibarət idi ?

- Sosial ədalət, sosial-iqtisadi sabillik problemlərindən
- Qeyri-bərabərliyə yalnız onun hamı üçün faydalı olduğu həddə yol verən imkanların bərabərliyindən
- Cəmiyyətin bütün üzvlərinin hüquqlarının bərabər olmasından
- “Nisbi iqtisadi qeyri-bərabərliyə yalnız onun cəmiyyətin ən imkansız üzvlərinin yüksək həyat səviyyəsinə nail olmasına səbəb olduğu həddə yol vermək olar” bəyan edən diferensiasiya prinsipindən
- Vətəndaşların sosial-iqtisadi məsələlərinin bərabər şəkildə həll edilməsindən

31 Apriorizmin sistemli tənqidi ilk dəfə kim tərəfindən həyata keçirilib?

- Seneka
- T.Xatçison
- Aristotel
- Ksenofont
- Platon

32 T.Xatçison iqtisadi müddəaları neçə yerə bölür?

- 6.0
- 2.0
- 3.0
- 4.0
- 5.0

33 T.Xatçison iqtisadi müddəaları hansı yerə bölür?

- Obyektiv və sistemlilik
- Tavtoloji (analitik) və empirik.
- Dialektik və obyektiv
- Metafizik və sistemlilik
- Metafizik və obyektiv

34 İqtisadi nəzəriyyədə proqnozlar ya texniki xarakter daşıyır, ya da prinsipçə mümkün olmur. Bu fikrin

əsaslandırılmasında, kim əsas rol oynamışdır.?

- Seneka
- T.Xatçison
- Aristotel
- Ksenofont
- Platon

35 D.Fasfeldin fikrincə dəqiq deyimlər nədən qaynaqlanır?

- insan davranışının irrasionallığından
- insan davranışının rasionallığından
- insan davranışının qeyri- rasionallığından
- insan davranışının subyektivliyindən
- insan davranışının sistemliyindən

36 “İqtisadi nəzəriyyənin ideoloji xarakter daşması ucbatından falsifikasionizm prinsipindən istifadə ifrat dərəcədə çətinləşir. Yanaşmanın təməlində dayanan əsas məsələ tədqiqatçı-iqtisadçının mənəvi prinsipləri, dini görüşləri və siyasi baxışlarının bir sıra məqamlarda şəlledici əhəmiyyət daşımındadır.” Bu mövqə kimlər tərəfindən dəstəklənir?

- Karnap, P.Xeylbroner və D.Robinson
- Q.Müller, P.Xeylbroner və D.Robinson
- Kun, Feyeraben ve Karnap
- Popper , Lakatos ve Kun
- Kun , P.Xeylbroner və D.Robinson

37 Hansi məktəbinin məşhur nümayəndələri apriorizmi hər cür tən-qiddənkənar yanaşma hesab edirdilər.?

- Fransız
- Avstriya
- Alman
- Amerikan
- İngilis

38 “Prinsipial və qaçılmaz xətalər (fallibizm) elmi biliyin spesifik cəhətidir.” fikri kimə məxsusdu?

- D.Yumun
- Poper
- P.Karnap
- Q.Reyxenbax
- M.Fridmen

39 Ehtimallı məntiq konsepsiyasının müəllifi kimdir?

- D.Yumun
- D.M.Keyns
- P.Karnap
- Q.Reyxenbax
- M.Fridmen

40 “Ultraempirist” adlandırılan şəxs kim olub?

- D.Yumun
- T.Xatçison
- P.Karnap
- Q.Reyxenbax
- M.Fridmen

41 Aşağıdakılardan hansında liberal ədalət konsepsiyasının çatışmazlığı göstərilmişdir?

- Liberal ədalət konsepsiyasının çatışmazlığı azadlığın mütləqləşdirilməsi naminə ədalətin gizli saxlanmasıdır.
- Liberal ədalət konsepsiyasının çatışmazlığı azadlığın mütləqləşdirilməsi naminə ədalətin qurban verilməsidir.
- Liberal ədalət konsepsiyasının çatışmazlığı azadlığın mütləqləşdirilməsi naminə ədalətin üstün tutulmasıdır
- Liberal ədalət konsepsiyasının çatışmazlığı ədalətin mütləqləşdirilməsi naminə azadlığın üstün tutulmasıdır
- Liberal ədalət konsepsiyasının çatışmazlığı hüququn bərpası naminə müstəqilliyin qurban verilməsidir.

42 Liberal ədalət, hansı sahələrdə ədalətsiz mahiyyət daşımalarını bürüzə verir ?

- Liberal ədalət, xüsusilə, monopol bazar iqtisadiyyatında ədalətsiz mahiyyət daşımalarını bürüzə verir.
- Liberal ədalət, xüsusilə, qeyri-iqtisadi sahələr olan təhsil, səhiyyə, hüquq sistemlərində ədalətsiz mahiyyət daşımalarını bürüzə verir.
- Liberal ədalət, xüsusilə, iqtisadi sahələrdə ədalətsiz mahiyyət daşımalarını bürüzə verir.
- Liberal ədalət, xüsusilə, siyasi sahələrdə ədalətsiz mahiyyət daşımalarını bürüzə verir.
- Liberal ədalət, xüsusilə, bazar iqtisadiyyatında ədalətsiz mahiyyət daşımalarını bürüzə verir.

43 Aşağıdakılardan hansı mümkün olan prinsiplər sırasında həqiqətən də səmərəli və ədalətli olan balanslaşdırılmış bölgü prinsipidir?

- Mergel optimumu
- Paretonun səmərəlilik prinsipi
- Rikardonun tarazlıq prinsipi
- Adam Smitin "görünməz əl" prinsipi
- Valrasın səmərəlilik prinsipi

44 Paretonun səmərəlilik prinsipinə görə bölgü o halda effektivdir ki:

- Malların yenidən bölüşdürülməsində ki insanların bundan faydalanma ehtimalı və bundan zərərə düşmə ehtimalı mümkün olsun.
- Malların yenidən bölüşdürülməsində kiminsə bundan faydalanması, heç kimin də bundan zərərə düşməsi mümkün olmasın.
- Malların yenidən bölüşdürülməsində kiminsə bundan faydalanması, heç kimin də bundan zərərə düşməsi mümkün olsun.
- Malların yenidən bölüşdürülməsində kiminsə bundan faydalanması mümkün olduğu halda , heç kimin bundan zərərə düşməsi mümkün olmasın.
- Malların yenidən bölüşdürülməsində kiminsə bundan faydalanması mümkün olmadığı halda , kiminsə də bundan zərərə düşməsi mümkün olsun.

45 Demokratik ədalət konsepsiyasının əhəmiyyətini izah edin.

- Onun yürütdüyü əsas prinsipi cəmiyyətin orta təbəqəli əhalisi üçün sərvətlərin maksimuma çatdırılmasını nəzərdə tutur.
- Onun yürütdüyü əsas prinsip hər kəs və cəmiyyətin hər bir üzvü üçün sərvətlərin maksimuma çatdırılmasını nəzərdə tutur.
- Onun yürütdüyü əsas prinsipi cəmiyyətin imkanlı üzvləri üçün sərvətlərin maksimuma çatdırılmasını nəzərdə tutur.
- Onun yürütdüyü əsas prinsipi cəmiyyətin yoxsul üzvləri üçün sərvətlərin maksimuma çatdırılmasını nəzərdə tutur.
- Onun yürütdüyü əsas prinsipi cəmiyyətin müəyyən təbəqəsi üçün sərvətlərin maksimuma çatdırılmasını nəzərdə tutur.

46 Utilitarizm konsepsiyasına görə aşağıdakılardan hansı ədalətin bərqərar olunmasının effektiv mexanizmi kimi qəbul edilir?

- Monopoliya bazarı burada ədalətin bərqərar olunmasının effektiv mexanizmi kimi qəbul edilir.
- Rəqabət bazarı burada ədalətin bərqərar olunmasının effektiv mexanizmi kimi qəbul edilir.
- Qeyri təkamil rəqabət bazarı burada ədalətin bərqərar olunmasının effektiv mexanizmi kimi qəbul edilir.
- Oligopoliya bazarı burada ədalətin bərqərar olunmasının effektiv mexanizmi kimi qəbul edilmir.
- Həm rəqabət həm də qeyri təkamil rəqabət bazarı burada ədalətin bərqərar olunmasının effektiv mexanizmi kimi qəbul edilir.

47 Aşağıdakılardan hansında utilitarizmin çatışmazlığı göstərilmişdir?

- Utilitarizmin çatışmazlığı ondan ibarətdir ki, o, sərvətlərə malik olmaq sahəsində mövcud olan fərqləri ədalətsiz hesab edir və yenidən bölüşdürmə ədaləti, toplanılmış sərvətin məhdudlaşdırılması ədaləti, rifahın mənəvi həddləri haqqında məsələyə diqqət yetirir.
- Utilitarizmin çatışmazlığı ondan ibarətdir ki, o, sərvətlərə malik olmaq sahəsində mövcud olan fərqləri ədalətli hesab edir və yenidən bölüşdürmə ədaləti, toplanılmış sərvətin məhdudlaşdırılması ədaləti, rifahın mənəvi həddləri haqqında məsələ qaldırır.
- Utilitarizmin çatışmazlığı ondan ibarətdir ki, o, sərvətlərə malik olmaq sahəsində mövcud olan fərqləri ədalətli hesab etmir və yenidən bölüşdürmə ədaləti, toplanılmış sərvətin məhdudlaşdırılması ədaləti, rifahın mənəvi həddləri haqqında məsələ qaldırır.
- Utilitarizmin çatışmazlığı ondan ibarətdir ki, o, sərvətlərə malik olmaq sahəsində mövcud olan fərqləri ədalətli hesab edir və yenidən bölüşdürmə ədaləti, toplanılmış sərvətin məhdudlaşdırılması ədaləti, rifahın mənəvi həddləri haqqında məsələ qaldırır.
- Utilitarizmin çatışmazlığı ondan ibarətdir ki, o, sərvətlərə malik olmaq sahəsində mövcud olan fərqləri ədalətli hesab etmir və yenidən bölüşdürmə ədaləti, toplanılmış sərvətin məhdudlaşdırılması ədaləti, rifahın mənəvi həddləri haqqında məsələ qaldırır.

48 Aşağıda göstərilənlərdən hansı elitar ədalətə aiddir ?

- Formal şəkildə fərqləndirmə, formal ədalət burada şəxsiyyətlərin real mənəvi bərabərliyi, onların məhəbbət və mərhəməti ilə bir tutulur.
- Formal şəkildə fərqləndirmə, formal ədalət burada şəxsiyyətlərin real mənəvi bərabərliyi, onların məhəbbət və mərhəmətindən üstün tutulur.
- Formal şəkildə fərqləndirmə, formal ədalət burada şəxsiyyətlərin real mənəvi bərabərliyi, onların məhəbbət və mərhəmətindən daha az əhəmiyyət kəsb edir.
- Formal şəkildə fərqləndirmə, formal ədalət burada şəxsiyyətlərin real mənəvi bərabərliyi, onların məhəbbət və mərhəməti ilə bərabər tutulur.
- Formal şəkildə fərqləndirmə, formal ədalət burada şəxsiyyətlərin real mənəvi bərabərliyi, onların məhəbbət və mərhəməti ilə müqayisə olunmur.

49 C.Rolza görə, ədalətin düzgünlük kimi anlaşılması konsepsiyası nəyi ifadə edir?

- Bu konsepsiyada şəraitə daha az uyğunlaşanların və daha çox uyğunlaşanların həyatının yaxşılaşmasına köməklik göstərən əsas hüquq və azadlıqların nisbi bərabərliyi və sərvətlərin bölüşdürülməsində olan bərabərliyi nəzərdə tutulur.
- Bu konsepsiyada şəraitə daha az uyğunlaşanların həyatının yaxşılaşmasına köməklik göstərən əsas hüquq və azadlıqların bərabərliyi və sərvətlərin bölüşdürülməsində olan bərabərsizliyi nəzərdə tutulur.
- Bu konsepsiyada şəraitə daha çox uyğunlaşanların həyatının yaxşılaşmasına köməklik göstərən əsas hüquq və azadlıqların bərabərliyi və sərvətlərin bölüşdürülməsində olan bərabərsizliyi nəzərdə tutulur.
- Bu konsepsiyada şəraitə daha az uyğunlaşanların həyatının yaxşılaşmasına köməklik göstərən əsas hüquq və azadlıqların qeyri bərabərliyi və sərvətlərin bölüşdürülməsində olan bərabərlik nəzərdə tutulur.
- Bu konsepsiyada şəraitə daha az uyğunlaşanların həyatının yaxşılaşmasına köməklik göstərən əsas hüquq və azadlıqların qeyri bərabərliyi və sərvətlərin bölüşdürülməsində olan bərabərsizliyi nəzərdə tutulur.

50 Eqlitar ədalət konsepsiyası nəyi bəyan edir ?

- Bu konsepsiya bəyan edir ki, cəmiyyətin bütün üzvləri orta təbəqəsi qeyri bərabər şəkildə sərvətlərə malik olsun, yəni sərvətlərin bölüşdürülməsi əvəzini verən ədalət prinsipinə əsasən həyata keçirilməsin.
- Bu konsepsiya bəyan edir ki, cəmiyyətin bütün üzvləri bərabər şəkildə sərvətlərə malik olsun, yəni sərvətlərin bölüşdürülməsi əvəzini verən ədalət prinsipinə əsasən həyata keçirilsin.
- Bu konsepsiya bəyan edir ki, cəmiyyətin imkanlı üzvləri bərabər şəkildə sərvətlərə malik olsun, yəni sərvətlərin bölüşdürülməsi əvəzini verən ədalət prinsipinə əsasən həyata keçirilsin.
- Bu konsepsiya bəyan edir ki, cəmiyyətin yoxsul üzvləri bərabər şəkildə sərvətlərə malik olsun, yəni sərvətlərin bölüşdürülməsi əvəzini verən ədalət prinsipinə əsasən həyata keçirilsin.
- Bu konsepsiya bəyan edir ki, cəmiyyətin bütün üzvləri qeyri bərabər şəkildə sərvətlərə malik olsun, yəni sərvətlərin bölüşdürülməsi əvəzini verən ədalət prinsipinə əsasən həyata keçirilsin.

51 “İnsanların və cəmiyyətin iqtisadi firavanlığı və sabitliyi gündəlik ağır zəhmətdən, hər kəsin səyi və qabiliyyətindən xeyli dərəcədə asılıdır” fikri hansı mütəfəkkirə məxsusdur?

- Eİbn Haldun
- Konfutsi
- Ksenofont

- Aristotel
- Platon

52 Aşağıdakılardan hansı qədim yunan filosofu Ksenofontun fikirlərinə aid deyil?

- Əmtənin mübadilə və istehlak dəyərində malik olduğunu qeyd etmişdir.
- Əməyin fiziki və əqli əməyə, insanların qullara və azadlara bölgüsü qeyri-təbiidir;
- Əmək bölgüsünün dərinliyi bazanın miqyası ilə şərtlənmişdir;
- İşçilərin tələbatlarını minimal şəkildə ödəməklə təsərrüfatın varlanması mümkündür;
- İnsanlar pulu sələmçilərin varlanması üçün deyil, əmtələrin tədavülünü həyata keçirmək üçün kəşf etmişdir;

53 Qədim Yunanıstan və Romanın quldarlıq cəmiyyətinin ortaq olmayan xüsusiyyəti aşağıdakılardan hansıdır?

- Sadə əmtəə istehsalının və bazar münasibətlərinin inkişafı.
- Hər iksində sənətkarlığın və ticarətin yüksək səviyyədə inkişafı;
- Hər iksində istehsalın təşkilinin antik sosial-iqtisadi üsulundan istifadə olunması;
- Hər iksində təsərrüfatın natural formasının inkişafı;
- Əhalinin ümumi sayında qulların xüsusi çəkisinin yüksək olması və iqtisadiyyatın bütün sferalarında qul əməyindən geniş istifadə olunması;

54 Asiya və Antik istehsal üsulunu ümumi cəhəti aşağıdakılardan hansıdır?

- bazar münasibətlərinin yüksək inkişafı.
- natural təsərrüfatın hökmranlığı;
- suvarma əkinçiliyi və torpaq üzərində dövlət mülkiyyəti;
- əhalinin ümumi sayında qulların xüsusi çəkisi yüksəkdir;
- qul əməyindən yalnız saray və məbədlərdə istifadə olunur;

55 Qədim yunan filosofu Platona aid xüsusiyyətləri seçin:

- İdeal dövlət modelinin nəzəri yaradıcılarından biridir; İqtisadiyyat və xrematistika konsepsiyasının müəllifidir;
- “Dövlət” və “Qanun” əsərlərinin müəllifidir; İdeal dövlət modelinin nəzəri yaradıcılarından biridir; Onun fikrinə filosoflar və hərbiçilər idarəetmə aparatını yaradırlar, torpaq sahibləri, sənətkarlar və tacirlər təsərrüfatla məşğuldurlar, ağır işləri isə qullar görür.
- “Dövlət” və “Qanun” əsərlərinin müəllifidir; Xüsusi mülkiyyət azadlığının tərəfdarı idi; İqtisadiyyat və xrematistika konsepsiyasının müəllifidir
- İdeal dövlət modelinin nəzəri yaradıcılarından biridir; Xüsusi mülkiyyət azadlığının tərəfdarı idi; Onun fikrinə filosoflar və hərbiçilər idarəetmə aparatını yaradırlar, torpaq sahibləri, sənətkarlar və tacirlər təsərrüfatla məşğuldurlar, ağır işləri isə qullar görür.
- Xüsusi mülkiyyət azadlığının tərəfdarı idi; İqtisadiyyat və xrematistika konsepsiyasının müəllifidir; Onun fikrinə filosoflar və hərbiçilər idarəetmə aparatını yaradırlar, torpaq sahibləri, sənətkarlar və tacirlər təsərrüfatla məşğuldurlar, ağır işləri isə qullar görür.

56 Orta əsrlərin iqtisadi fikir nümayəndələri aşağıdakılardan hansıdır?

- Platon və Aristotel
- Foma Akvinski və İbn Haldun
- Aristotel və Konfutsi
- İbn Haldun və Ksenofont
- Hammurapi və Foma Akvinski

57 “Dövlətin mövcudluğu, onun vətəndaşlarının həyatı, torpaq və dəniz məhsullarının istehsalı və bölüşdürülməsindən asılıdır. Burada əmək, hər bir sərəvətin mühüm mənbəyi kimi qiymətləndirilir. Xüsusi mülkiyyətə malik olmaq üçün mülkiyyət hüququnu vətəndaşlara ancaq dövlət verə bilər və dövlət onu nəinki bölüşdürür, həm də mühafizə edir” - fikirləri hansı filosofun baxışlarıdır?

- J.Russo
- T.Hobbs
- C.Lokk

- B.Spinoza
 D.Yum

58 “Sərvətlərin bir neçə nəfərin əlində toplandığı təqdirdə, ölkədə kiçik mülkiyyətçi qrupu tərəfindən hakimiyyətin mənimsənilməsi təhlükəsi yaranır. Bu halda onlar bütün çətinlikləri kasıbların üzərinə qoyaraq sonuncuların işləmək meylini məhv edəcək. Sərvətlərin çoxlu sayda insan arasında bölüşdürüldüyü təqdirdə onların çiyinlərinə ağır yük düşmür və adamlarda zəhmət çəkməyə şəxsi maraq itmir.” fikirləri yeni dövr mərhələsinin hansı mütəfəkkirinə məxsusdur?

- J.Russo
 D.Yum
 T.Hobbs
 C.Lokk
 B.Spinoza

59 Aşağıdakılardan hansı fikir Aristotelin ideyasına daxil deyil?

- sənətkarlığı və xırda ticarəti iqtisadiyyat sferasına aid edirdi.
 heyvandarlığı və əkinçiliyi xrematistikaya aid edirdi;
 İnsanlar arasında bərabərsizliyin ləğv edilməsini o, mümkünsüz hesab edir, lakin varlıların kasıblar üzərində həddən artıq zor işlətməməsi üçün xüsusi dövlət mexanizmlərindən istifadə edilməsini vacib sayırdı;
 əməyin fiziki və əqli əməyə bölünməsinə sırf təbiət qanunları əsasında baş verdiyini qeyd edir;
 sələməçiliyi və ticarət vasitəçiliyini xrematistikaya aid edirdi;

60 Stoisizminin banisi aşağıdakı filosoflardan hansıdır?

- D.Yum
 Seneka
 T.Hobbs
 C.Lokk
 B.Spinoza

61 Rasionalist cərəyan neçənci əsrdə yaranmışdır ?

- XV əsrdə
 XX əsrdə
 XVI əsrdə
 XVII əsrdə
 IX əsrdə

62 Hansı alim məntiqi pozitivizmin nəzəriyyəsinin yararsızlığını sübut etməyə çalışmışdır?

- M.Veber
 K.Popper
 T.Kun
 P.Feyerabend
 İ.Lakatos

63 Nəzəriyyələrin elmlilik meyarı nə ilə ölçülməlidir ?

- Empirik faktlarla
 Təzib olunma qabiliyyəti ilə
 Empirik təsdiqi ilə
 Məntiqi pozitivizm əsasında
 İnduktiv məntiq ilə

64 Poppersin falsifikasiya nəzəriyyəsinin əsasında hansı konsepsiya durur ?

- Elmi-tədqiqat proqramları konsepsiyası

- Fallibilizm konsepsiyası
- Verifikasiya konsepsiyası
- Induktiv məntiq konsepsiyası
- Məntiqi pozitivizm konsepsiyası

65 Fallibilizm konsepsiyasının mahiyyəti nə idi ?

- Empirik faktlar əsasında elmi nəzəriyyələrin təkzibi
- Elmi nəzəriyyələrin prinsipə yalan olması ideyası
- Elmi nəzəriyyələrin təkzib olunabilirliyi
- Qeyri-elmi nəzəriyyəsinin təcrübi faktlarla razılaşdırılmanın mümkünlüyü
- Empirik faktlar əsasında elmi nəzəriyyələrin təsdiqi

66 Elmi nəzəriyyənin təkzib olunma prinsipi hansı alimə məxsusdur ?

- R.Rorti
- K.Popper
- İ.Lakatos
- T.Kun
- P.Feyerabend

67 Elmi praktika ilə onun metodoloji rekonstruksiyası arasındakı uyğunsuzluğu kim və hansı konsepsiya aradan qaldırdı ?

- P.Feyerabend və elmi tədqiqat konsepsiyası
- İ.Lakatos və elmi-tədqiqat konsepsiyası
- K.Popper və fallibalizm konsepsiyası
- İ.Lakatos və induktiv məntiq konsepsiyası
- T.Kun və fallibalizm konsepsiyası

68 Çoxaspektli paradiqma anlayışını kim irəli sürmüşdür ?

- İ.Lakatos
- T.Kun
- K.Popper
- M.Veber
- R.Rorti

69 Nisbilik nəzəriyyəsi və kvant mexanikasının meydana gəlməsi nəticəsində nə baş verdi ?

- “mənfi-evristika” anlayışı meydana gəldi
- Relyivist tendesiyalar gücləndi
- “möhkəm- nüvə” anlayışı meydana gəldi
- Elmi-tədqiqat proqramları konsepsiyası meydana gəldi
- “müsbət-evristika” anlayışı meydana gəldi

70 K.Poppersin nəzəriyyəsində olan çatışmazlıqları hansı alimin konsepsiyası aradan qaldırdı ?

- R.Rorti
- İ.Lakatos
- T.Kun
- P.Feyerabend
- M.Veber

71 Tədqiqatçılar çox zaman insani “hətta aldada bilən” çox saylı təzahürlər arasında gizlənən “prosesin dərin daxili qatlarında” məskən salmış mahiyyəti aşkar etməyə daim cəhd etməli, buna özün də güc iradə tapmalıdır fikri kimə məxsusdur?

- Əl-Fərabî

- N. Gəncəvi
- N.Tusi
- İbn Xaldun
- K. Marks

72 Gerçəklik, hadisələri ən yaxşı dərk etməyin əsas yolu hissə ilə tam, tək ilə umumi , xüsusi ilə ən ümumi arasındakı əlaqə və nisbəti tapmağa çalışmaq , ayrı-ayrını hissəni öyrənməklə vahid , bütöv və tam haqqında ümümləşdirici fikri hansı mütəfəkkir söyləmişdir

- D. Xaysman
- Əl –Fərabı
- N.Tusi
- İdeal dövlət modelinin nəzəri yaradıcılarından biridir; İqtisadiyyat və xrematistika konsepsiyasının müəllifidir;
- Orta əsrlərin iqtisadi fikir nümayəndələri aşağıdakılardan hansıdır?

73 Metodoloji meynstrimdə ən çox təkrarlanan 4 metodoloğun adının düzgün qeyd edildiyi variantı seçin

- Xatçison- Fasfeld-Fridmen-Mill
- İbn Haldun və Ksenofont
- Hammurapi və Foma Akvinski
- Platon və Aristotel
- Mill-Marsall-Fridmen-Blauq

74 Nəzərə alınması zəruri olan cəhətlərə aşağıdakılardan birinin aid edilməsi məqsədə uyğun deyil:

- Determinizimin yeni tarixi növü formalaşib; çox ölçülü determinizm
- Səbəb-nəticə yaradan amillər arasında əhəmiyyətlik dərəcəsinə görə mövcud olan bölgü aradan qalxıb, amillər təsir gücünə görə eyni yüklü deyil
- Mülkiyyət formaları qarışıq iqtisadiyyat yaradır və bir birinə uğunlaşır
- Bazar kortəbiiyyəti yoxdur yaxud görünməyən əəlin arxasında görünən və görünməyən adamlar dayanır
- Kapitalizmin “eqozimi” yoxdur

75 “İnsan elminin qüdrəti ilə hər şeyə nail ola bilər, lakin hadisənin sirri onun daxili mahiyyətinin açıqlanmasında aydınlaşır” - fikri hansı mütəfəkkirə məxsusdur

- Əl-Fərabı
- N. Gəncəvi
- N.Tusi
- İbn Xaldun
- K. Marks

76 Orta əsr ərəb tarixçisi və sosioloqu İbn Xaldun özünün hansı əsərində yazır ki, “İctimai həyat hadisələrinin əlaqəsiz və systemsiz haldan , heç bir qanun və qaydalarına tabe olmayan hadisələr kimi izah edilməsi əsl elmi idrak metodlarına uyğun deyil” ?

- Kitab əl məntiq
- Müqəddimə
- Kitabue –İbir
- Lubabue – Mühəssəl
- Ət-Tarif ibn Xaldun

77 N.Tusi elmləri neçə hissəyə bölmüşdür?

- 6.0
- 2.0
- 3.0
- 4.0
- 5.0

78 XX əsrin sonlarına yaxın iqtisadi nəzəriyyədə böhranla bağlı yaranmış situasiyanın aşağıda qeyd olunan amillərindən biri yanlışdır

- Sırf praktiki səciyyə daşıyan problemlərin həllində iqtisadçıların gücsüzlüyü
- Pozitivizmdən gözlənilənlərin alınma bililməsi
- İqtisadi nəzəriyyənin real dünyada təcridi
- Ekoloji problemlər və gələcək nəsillərlə bağlı narahatlığın kəskinləşməsi
- Tarixi və əxlaqi –etik dəyişənlərin nəzərə alınmasına nail olunmaması

79 Elmləri “nəzəri” və” əməli” olmaqla 2 hissəyə bölən tarixi şəxsiyyət kim olmuşdur

- Əl-Fərabî
- N.Tusi
- K.Popper
- İbn Xaldun
- K. Marks

80 N.Tusunin fikircə nəzəri elmlər həyat hadisələrinin mahiyyətini dərk edib onun mənasını anlamağa imkan verir. Onun nəzəri elmlərə daxil etdiyi elmlərdən biri yanlışdır

- İqtisadiyyat
- Pedaqogika
- Fəlsəfə
- Məntiq
- Metodologiya

81 K.Hengel və K.Marksın işləyib əsaslandığı prinsip necə adlanır?

- Metofizik
- Mücərrəddən – konkretə
- Müşahidədən – təfəkkürə
- Təfəkkürdən – praktikaya
- Dialektik

82 “Canlı müşahidədən mücərrəd təfəkkürə və oradan da praktikaya” ifadəsi hansı prinsipə uyğundur?

- Çəşqınlıq
- Dialektik
- Metofizik
- Passiv
- Praktiki

83 Daha çox predmed və hadisənin zahiri tərəflərini ,predmed və hadisələrdə təzahür əlaqələrinə, ardıcılığa, təkrarlanmalara, inkişaf prosesində əsasən kəmiyyət dəyişmələrini, azaltma və çoxaltmanı nəzərə alan metodologiya hansıdır?

- Çəşqınlıq
- Metafizik
- Dialektik
- Mücərrəddən konkretə
- Passiv

84 XX əsrin sonlarında böhran zamanı yaranmış situasiyanı aşağıdakı amillərdə hansı variantda düzgün izah edilir?

- iqtisadi nəzəriyyənin real dünyadan təcridi; pozitivizmdən gözlənilənlərin əldə edilməsi; universal xarakterli inkişaf qanunları
- iqtisadi nəzəriyyənin real dünyadan təcridi; pozitivizmdən gözlənilənlərin əldə edilməsi; ekoloji problemlər və gələcək nəsillərlə bağlı narahatlıq

- iqtisadi nəzəriyyələrin real dünyadan təcridi; universal xarakterli inkişaf qanunları; konkret tənəsüblük
- pozitivizmdən gözlənilənlərin əldə edilməsi; universal xarakterli inkişaf qanunları; konkret tənəsüblük
- ekoloji problemlər və gələcək nəsillərlə bağlı narahatlıq; universal xarakterli inkişaf qanunları; konkret tənəsüblük

85 İfadəni tamamlayın : Əgər fenomen qeyri - müəyyəndirsə, dərk edilən deyilsə onda prosesə baxış....

- Rasiopnal kalkulyasiyanı aparmaq mümkün olacaq
- Səbəbiyyət bağlılığının qırılmasına,qarışılığa və xaosa səbəb olacaqdır
- Vahidlik prinsipilə inkişaf gedəcək
- Sistemli şəkildə olacaq
- Mütləqləşdirilmiş forma alacaq

86 Keçid dövründə çaşqınlığın meydana çıxması neçə amillə şərtlənir?

- 15.0
- 2.0
- 6.0
- 11.0
- 9.0

87 İfadəni tamamlayın :

- Qapalılıq=dinamiklik
- “Səbəb- nəticə yaradan amillər arasında əhəmiyyətlik dərəcəsinə görə mövcud olan bölgü aradan qalxıb amillər təsir gücünə görə eyni yüklüdür.” Yəni:
- Obyektiv=subyektiv=mədəni=sosial=ideoloji
- Determinizm=obyektiv
- Prioritetlik=subyektiv

88 Təsərrüfatçılıq fəaliyyətinin cəmiyyətdə rolu necə olmalıdır?

- Münaqişə yaratmalıdır
- Heç biri
- Münaqişə yaratmamalı və ictimai birliyin bərqərar olmasına can atmalıdır
- Cəmiyyətdə güclü rolu yoxdur
- İctimai birliyin bərqərar olmasına can atmamalıdır

89 Mərkəzləşmiş planlı iqtisadiyyata hansı qüsurlar aiddir?

- Bazar kollektiv tələbatların ödənilməsini təmin edir
- Heç biri
- Təsərrüfat fəaliyyətini zəif şəkildə stimullaşdırır
- Ədalətli bölgünü təmin edir
- İstehsalın effektivliyini təmin edir

90 Determinizmin yeni tarixi növü kimi qeyd etmək olar

- Çaşqınlıq
- Heç biri
- Poliloqosentrizim
- Kortəbii
- Eqoizm

91 Materializm

- sistemlərin kardinasiyası yolu ilə
- Öz qüsurlarını azaltmaq üçün sistemlər bir-birinin mexanizmlərindən istifadə edərək hansı yolla buna nail ola bilərlər?
- sistemlərin konvergensiyası yolu ilə

- sistemlərin diskriminasiyası yolu ilə
- sistemlərin diversifikasiyası yolu ilə

92 A.Rixin fikrinə görə bazar iqtisadiyyatının özü hansı mülkiyyətlər əsasında fəaliyyət göstərir?

- şəxsi mülkiyyət; əmək kollektivlərinin mülkiyyəti
- şəxsi mülkiyyət; ictimai mülkiyyət
- intellektual mülkiyyət; əmək kollektivlərinin mülkiyyəti
- intellektual mülkiyyət; ictimai mülkiyyət
- ictimai mülkiyyət; əmək kollektivlərinin mülkiyyəti

93 Ədalət prinsipinin hansı prosedur növləri fərqləndirilir?

- ümumi prosedur; qeyri-mükəmməl prosedur; mənəvi prosedur
- mükəmməl prosedur; qeyri-mükəmməl prosedur; xalis prosedur
- ümumi prosedur; mükəmməl prosedur; xalis prosedur
- mükəmməl prosedur; qeyri-mükəmməl prosedur; mənəvi prosedur
- qeyri-mükəmməl prosedur; mənəvi prosedur

94 Təsərrüfatçılıq fəaliyyətində hansı prinsipində təsərrüfatçılığın, oyunun təklif etdiyi qaydalara riayət etmək lazımdır?

- qeyri xalis prosedur
- xalis prosedur
- mükəmməl prosedur
- ümumi prosedur
- qeyri-mükəmməl prosedur

95 Hansı prinsipinə görə iqtisadiyyat sahəsində mümkün və həqiqi seçim variantları sırasında ən kiçik ziyan yolunu seçmək lazımdır?

- Düzümlülük prinsipinə görə
- maksimallaşma prinsipinə görə
- adiafor nöqtəyi-nəzərdən
- təmkinlilik prinsipinə görə
- «azad kooperasiya» prinsipinə görə

96 Ədalət hansı dəyərləri özündə səciyyələndirir?

- sərvətlərin bölüşdürülməsi münasibətlərin formalaşmasını; maddi dəyər səviyyəsini
- sərvətlərin bölüşdürülməsi münasibətlərin formalaşmasını; mənəvi dəyər səviyyəsini
- gəlirin maksimumlaşdırılmasını münasibətlərin formalaşmasını; maddi dəyər səviyyəsini
- sərvətlərin bölüşdürülməsi münasibətlərin formalaşmasını; gəlirin maksimumlaşdırılmasını münasibətlərin formalaşmasını
- maddi dəyər səviyyəsini; mənəvi dəyər səviyyəsini

97 Klassik şəkildə ifadəsi «əməlinə görə cavab ver» talionynda əksini tapan ədalət növü hansıdır?

- bərabərlik ədaləti
- dəyərləndirmə ədaləti
- düzgünlük ədaləti
- bölgü ədaləti
- həmrəylik ədaləti

98 Eqlitar konsepsiyanın çatışmazlıqları kimi qeyd olunan hansı dəyərlər, ali dəyər kimi qiymətləndirilən ədalətə qurban verilir:

- heç biri
- bütün variantlar doğrudur

- insan azadlığı
- insan ləyaqəti
- insan səadəti

99 Aşağıdakı ədalət formalarından hansı real praktikada iqtisadi səmərəsizlik göstərir?

- secim ədaləti
- eqalitar ədalət
- liberal ədalət
- bölgü ədaləti
- düzgünlük ədaləti

100 Liberal ədalət konsepsiyasının çatışmazlığı nədən ibarətdir?

- azad rəqabətin olmamasından
- ədalətin qurban verilməsindən
- azadlığın məhdudlaşdırılmasından
- ictimai qınağa üstünlük verilməsindən
- vahid sistemin olmamasından

101 Şəxsi və ictimai mənafeələrin harmoniyası ideyasını kim bəyan etmişdir?

- I.Kant
- K.Helvetsi
- Epikur
- L.Feyerbax
- A.Masloy

102 Alimlərin əksəriyyəti belə hesab edir ki, insanın fəallığının və hərəkətlərinin ilkin səbəbi məhz bundan irəli gəlir:

- Hamısı
- Tələbatlardan
- Zövqlərdən
- Maraqdan
- İstəkdən

103 Bizim həzzalma və tələbatlarımızı cəmiyyət doğurur, buna görə də, biz onları, ödənilməsinə xidmət edən predmetlərlə ölçmək əvəzinə, həmin tələbatlara ictimai ölçü tətbiq edirik fikri kimə aiddir?

- Heçbiri
- Marks
- A.Masloy
- Y.Ceyms
- Kant

104 Sosial fəlsəfə nöqteyi-nəzərindən aşağıdakılardan hansı insanın dünyada mənəvi istiqamətlənməsi üsulu, ictimai şüurun mühüm formalarından biridir?

- Əyləncə
- Din
- Elm
- Ağıl
- İstedad

105 Q.Markuze, E.Fromm, N.Berdyayev kimi sosial filosoflar hansı quruluşu xəstə cəmiyyət kimi qiymətləndirirlər?

- Quldarlığı

- Kapitalizmi
- Sosializmi
- Feodalizmi
- Demokratianı

106 Hansı cəmiyyət daima sayı artan tərəfdaş və müştərilərə ehtiyac duyur?

- Cinayətkar cəmiyyət
- İstehlak cəmiyyəti
- İstehsal cəmiyyəti
- Yoxsul cəmiyyət
- Təhsilsiz cəmiyyət

107 J.J.Russonun fikrincə, insanın tələbatlarını kim formalaşdırır?

- Dövlət
- Özü
- Ətrafındakılar
- Cəmiyyət
- Ailəsi

108 İdeyanın mənafe dən (iqtisadi) ayrı düşdükdə uğursuzluğa uğraması qanunayğunluğu öz təsdiqini nə zaman tapmışdır ?

- XVI əsrdə
- XVIII əsrdə
- XIII əsrdə
- XV əsrdə
- XIII əsrdə

109 Tələbat və mənafe lərin dialektik v əhdətini qeyd edən A.T.Xanipov onlar arasında hansı amili əsaslandırmağa çalışırdı ?

- Qarşılıqlı mübadilədə olmalarını
- Onların bir-birinə bərabər olmamalarını
- Onların bir-birinə bərabər olmalarını
- Onların ziddiyətli prinsipli olmalarını
- Qarşılıqlı əlaqədə olmalarını

110 İdeyanın mənafe dən (iqtisadi) ayrı düşdükdə uğursuzluğa uğraması qanunayğunluğu öz təsdiqini hansı inqilab zamanı tapmışdır ?

- Keynsçi inqilabı zamanı
- Fransız burjua inqilabı zamanı
- Proletariat inqilabı zamanı
- Marksist inqilabı zamanı
- Neoklassik burjua inqilabı zamanı

111 A.T.Xanipovun fikrincə mənafe necə tələbatdır?

- Ayrı-ayrı fərdlərin tələbatlarıdır
- Düşünülmüş tələbatlardır
- Düşünülməmiş tələbatlardır
- İstehsalat tələbatlarıdır
- Cəmiyyətin tələbatlarıdır

112 İnsan fəaliyyətinin xüsusiyyəti, onun məqsədyönlülüüyü nədən ibarətdir ?

- İnsan üçün pozitiv səciyyə daşdığıını

- Şüurlu şəkildə qarşıya qoyulmuş məqsədlərə nail olmağa istiqamətlənmişdir
- Tələbatları ödəməyə çalışmaq
- İnsanları qarşılıqlı fəaliyyətə cəlb etmək
- İnsan fəaliyyətinin məqsədyönlülüyünü səciyyələndirir

113 Kapitalizmi kəskin tənqid atəşinə tutan filosoflar hansılardır ?

- K.Popper, K.Polanyi, L.Mizes
- Q.Markeyze, E.Fromm, N.Berdyayev
- A.Holbax, D.Didro
- D.Rikardo, A.Smith
- K.Marks, V.Veber, D.Didro

114 Sosial fəlsəfədə hansı tələbatlar fərqləndirilir ?

- Şəffaf və birinci növbəli
- Əsl və süni
- Real və qeyri-real
- Həqiqi və yalançı
- Təbii və qeyri-təbii

115 “Azad o kəsdir ki, o, əqli ilə hərəkət edir” fikrinin müəllifi hansı filosofdur ?

- İ.Lakatos
- B.Spinoza
- F.Engels
- T.Kun
- M.Veber

116 Azadlığın fərdiyyət baxımından izah olunmasına hansı nəzəriyyədə xüsusi əhəmiyyət verilir ?

- Avtoritar
- Liberalizm
- Verifikasiya
- Demokratizm
- Fallibilizm

117 Liberalizm nəzəriyyəsinə əsasən fərdi azadlığın əsasını nə təşkil edir ?

- Yaratıcılıq imkanı
- Şəxsi mülkiyyət
- Seçim imkanı
- Qərar vermə imkanı
- Zövq və arzular

118 İnsanın (vətəndaşın) siyasi hüquqlarına hansı aid deyil?

- Hakimiyyət orqanlarına seçkilərdə iştirak
- Yaşamaq azadlığı
- Səs vermə azadlığı
- Söz azadlığı
- Vəcdan azadlığı

119 “Mənim azadlığım digər insana məxsus olan azadlığın başlanğıc nöqtəsində sona çatır” fikri hansı filosofa məxsusdur?

- F.Engelsə
- İ.Kanta
- T.Kuna

- B.Spinozaya
- M.Veberə

120 “Azadlıqdan qaçma” əsərinin müəllifi kimdir?

- M.Veber
- E.Fromm
- B.Spinoza
- İ.Kant
- F.Engels

121 Aşağıdakılardan hansı iqtisadi azadlığı əks etdirmir?

- Öz vəzifələrini vicdanla yerinə yetirmə öhdəliyi
- Seçim imkanı
- İşçilərin zəmanətləri hüquqları
- İşçilərin sığortalanması
- Əmək müqaviləsinin şərtlərinin yerinə yetirilməsinə görə məsuliyyət

122 Realizasiya baxımından mənafe tarazlığının səviyyələri hansılardır?

- Lokal, Regional, Xarici
- Lokal (milli), Regional, Qlobal
- Daxili, Xarici
- Endogen, Ekzogen
- Daxili, Ekzogen, Qlobal

123 İnsan fəaliyyəti və davranışının yeganə səbəbi olan tələbatlar haqqında təsəvvürlər hansı dövrdə meydana gəlmişdir?

- Yeni dövrdə
- Antik dövrdə
- Orta əsrlərdə
- VIII əsrin sonlarında
- X əsrin əvvəllərində

124 Hansı filosofun yanaşmasında tələbat və arzular həyatı məna kəsb edir və insanların həyat tərzində mühüm rol oynayır?

- İ.Kantın
- Epikurun
- K.Helvetsinin
- L.Feyerbaxın
- A.Maslounun

125 Hevətsi şəxsiyyətin mənəviyyəti və onun fəaliyyətinin əsasında duran səbəb kimi nəyi götürüdü?

- İnsanın maraqlarını
- İnsanın real tələbat və mənafeələrini
- İnsanın tələbatını
- İnsanın zövqlərini
- İnsanın mənafeələrini

126 “Tələbat olmadığı təqdirdə insan da mövcud deyil” ifadəsi kimə məxsusdur?

- İ.Kanta
- L.Feyerbaxa
- K.Şelvetsiyə
- A.Maslouya

A.Smitə

127 Materializmə görə, tələbatlar sisteminin yaranması və formalaşması nədən asılıdır:

- Elmin inkişaf səviyyəsindən
 Cəmiyyətin sosial-iqtisadi inkişafından
 Mövcud dövrün mühitindən
 Xidmətin tətbiqi formasından
 Qeyri-iqtisadi amillərdən

128 “Bütün tələbatlar «aşağı» (maddi) tələbatlardan tutmuş «ali» (mənəvi) tələbatlara qədər yüksəliş qaydası üzrə yerləşdirilir” müddəasının müəllifi kimdir?

- İ.Kant
 A.Maslou
 L.Feyerbax
 K.Şelvetsiy
 A.Smit

129 Milyonlarla insanın dini inanclara ehtiyac duyma səbəblərinə aşağıdakılardan hansı aid deyil?

- Yer üzündə məhrumiyyətlərə üstün gəlmək
 Davranışlarda laqeydliyi azaltmaq
 Mənəvi dayaq vasitəsi tapmaq
 Yer üzündə əzaba üstün gəlmək
 İnsana xas olan ali istəkləri ödənilmək

130 İctimai praktika hansı elm adamlarının proqnozların real olmadığını sübut etdi?

- K.Marks və C.Keynsin proqnozunun
 D.Rikardo və K.Marksın proqnozunun
 A.Smit və D.Rikardonun proqnozunun
 K.Marks və A.Smitin proqnozunun
 C.Keyns və D.Rikardonun proqnozunun

131 Sosial-siyasi təşkili formasından və iqtisadi sistemindən asılı olmayaraq bütün cəmiyyətlərin (marksist anlamında sosial-iqtisadi formasıların) əsas iqtisadi qanunu hansıdır?

- Qeyri-ictimai münasibətlər
 Mənafehlərin tarazlığı
 İctimai münasibətlər
 Mənafehlərin qeyri-tarazlığı
 İqtisadi mənafe

132 Sosial fəlsəfə üzrə mütəxəssis T.Xanipov tələbat və mənafehlərin dialektik vahdətini qeyd edərək nəyi əsaslandırmağa çalışırdı?

- Heç biri
 Onların bir-birinə bərabər olmamalarını əsaslandırmağa çalışırdı.
 Onların bir-birinə bərabər olmasını əsaslandırmağa çalışırdı.
 Tələbatların mənafehlərdən daha önəmli olmasını əsaslandırmağa çalışırdı
 Mənafehlərin önəmini əsaslandırmağa çalışırdı

133 “Mənafe düşünülmiş tələbatlardır” fikri kimə məxsusdur ?

- D.Yuma
 T.Xanipova
 L.Feyerbaxa
 T.Hobbsa

B.Spinozaya

134 Düşünülmüş tələbatları A.T. Xanipov necə adlandırır ?

- Cəmiyyət
- Mənafe
- Varlıq
- Süqut
- Xeyirxahlıq

135 Fransız burjua inqilabı zamanı hansı hadisə tam təsdiqini tapmışdır?

- Subyektiv iqtisadi mənafein dərk olunması
- İdeyanın mənafedən (iqtisadi) ayrı düşdükdə uğursuzluğa uğraması qanunayğunluğu
- İdeyanın mənafedən (iqtisadi) ayrı düşməsi
- Bütün variantlar doğrudur
- Obyektiv iqtisadi mənafein dərk olunması

136 Tələbat və mənafeələrin dialektik vəhdətini qeyd edən hansı mütəxəssis onların bir-birinə bərabər olmamaları amilini əsaslandırmağa çalışır ?

- B.Spinoza
- T.Xanipov
- L.Feyerbax
- D.Yum
- T.Hobbs

137 Əsl və süni tələbatlar fəlsəfənin hansı sahəsinə aiddir ?

- Yalançı
- Sosial
- Psixoloji
- İqtisadi
- Təbii

138 Q.Markyze, E.Fromm, N.Berdyayev hansı fəlsəfə cərəyanı kəskin tənqid atəsinə tuturdular ?

- Həm marksizmi həm də kapitalizmi
- Kapitalizmi
- Realizmi
- Marksizmi
- Sensualizmi

139 Fransız burjua inqilabı neçənci əsrdə baş vermişdir ?

- XV əsrdə
- XVIII əsrdə
- XIII əsrdə
- XVI əsrdə
- XIII əsrdə

140 “Şəxsi mülkiyyət fərdi azadlığın əsasını təşkil edir” müddəası hansı nəzəriyyəyə aiddir?

- Demokratizm
- Liberalizm
- Verifikasiya
- Avtoritar
- Fallibilizm

141 Azadlığakı fikirlərdən hansı nın müəllifi B.Spinozadır ?

- “Hər cür əmələrin, eləcə də hər cür nemətin ilkin müqəddimə şərti şəxsi məna fədir”
- “Azad o kəsdır ki, o, əqli ilə hərəkət edir”
- “Azadlıq fərdiyyət baxımından izah olunur”
- “Şəxsi mülkiyyət fərdi azadlığın əsasını təşkil edir”
- “Mənim azadlığım digər insana məxsus olan azadlığın başlanğıc nöqtəsində sona çatır”

142 Aşağıdakı fikirlərdən hansı F.Bastiaya məxsusdur ?

- “Mənim azadlığım digər insanın azadlığının başlanğıc nöqtəsində sona çatır”
- “Hər cür əməlin, eləcə də hər cür nemətin ilkin müqəddimə şərti şəxsi məna fədir”
- “Azad o kəsdır ki, o, əqli ilə hərəkət edir”
- “Azadlıq fərdiyyət baxımından izah olunur”
- “Şəxsi mülkiyyət fərdi azadlığın əsasını təşkil edir”

143 Aşağıdakılardan hansı insanın (vətəndaşın) siyasi hüquqlarına aiddir ?

- Vergilərin ödənilməsi
- Səs vermə azadlığı
- İşçilərin siğortalınması
- Sağlam rəqabət qaydası
- İşçilərin zəmanətli hüquqları

144 Aşağıdakılardan hansı təsərrüfat subyektlərin azadlığına aid deyil ?

- Əmək haqqının vaxtılı-vaxtında ödənilməsi
- İşçilərin siğortalınması
- Qanunlara riayət edilməsi
- Sağlam rəqabət qaydası
- Vergilərin ödənilməsi

145 Maliyyə-kredit, alqı-satqı, vergi aşağıdakılardan hansına aiddir ?

- Fərdi azadlığa
- İqtisadi fəaliyyətə
- Təsərrüfat subyektlərinin azadlığına
- İqtisadi azadlığa
- Siyasi hüquqa

146 Əmək haqqının vaxtılı-vaxtında ödənilməsi aşağıdakılardan hansına aiddir ?

- İqtisadi fəaliyyətə
- Təsərrüfat subyektlərinin azadlığına
- İqtisadi azadlığa
- Siyasi hüquqa
- Fərdi azadlığa

147 Əmək müqaviləsinin şərtlərinin yerinə yetirilməsinə görə məsuliyyət aşağıdakılardan hansına aiddir ?

- Təsərrüfat subyektlərinin azadlığına
- İqtisadi azadlığa
- Siyasi hüquqa
- Fərdi azadlığa
- İqtisadi fəaliyyətə

148 Hakimiyyət orqanlarına seçkilərdə iştirak aşağıdakılardan hansına aiddir ?

- İqtisadi azadlığa

- Siyasi hüquqa
- Fərdi azadlığa
- İqtisadi fəaliyyətə
- Təsərrüfat subyektlərinin azadlığına

149 İqtisadi mənafe anlayışına müxtəlif istiqamətlərdən yanaşırlar. A.Smironovun fikrincə “mənafe nədir”?

- Mənafe «...iqtisadi münasibətlərin təzahür forması kimidir»
- Mənafe «...insanın fəaliyyətinin tanınma istiqaməti kimidir»
- Mənafe «...tələbatın ödənilməsinin zəruri obyektiv formasıdır»
- Mənafe «...fəaliyyətin motivi, stimulu və s.dir»
- Mənafe «...subyektin özünə münasibətidir»

150 İqtisadi mənafe anlayışına müxtəlif istiqamətlərdən yanaşırlar. İ.Mojayskovanın fikrincə “mənafe nədir”?

- Mənafe «...insanın fəaliyyətinin tanınma istiqaməti kimidir»
- Mənafe «...iqtisadi münasibətlərin təzahür forması kimidir»
- Mənafe «...insanın fəaliyyətinin tanınma istiqaməti kimidir»
- Mənafe «...fəaliyyətin motivi, stimulu və s.dir»
- Mənafe «...tələbatın ödənilməsinin zəruri obyektiv formasıdır»

151 “Xüsusi mülkiyyət insanın düşər olduğu saysız-hesabsız cinayətlərin və fəlakətlərin səbəbidir” fikrini deyən kimdir?

- A.Smit
- R.Oyen
- C.Lokk
- Fridman
- Toynbi

152 Prudonun mülkiyyət məsələsi ilə bağlı yazdığı əsərin adı:

- Dövlət və mülkiyyət
- Mülkiyyət nədir
- Mülkiyyətin mahiyyəti
- Mülkiyyətin səbəbi
- Mülkiyyət və pul

153 “Mülkiyyət oğurluqdur” fikri kimə məxsusdur?

- Zombarta
- Prudona
- Marksa
- Engelsə
- Hegelə

154 Mülkiyyət «təbiət tərəfindən yaradılan və insana təklif olunan şeylərdən insanın çıxartdığı və öz əməyi ilə birləşdirdiyi bir şeydir» fikri kimə məxsusdur?

- V.Leninə
- C.Lokka
- E.Dürkheymə
- H.Hegelə
- K.Popperə

155 «Mən öz mülkiyyətimi özümdən ayıra bilərəm, çünki nə qədər ki, iradəmi ona sərf edirəm, o mənimdir» fikri kimə məxsusdur?

- M.Veberə
- H.Hegelə
- K.Popperə
- V.Leninə
- O.Konta

156 İnsanın varlığı ilə onun işçi qüvvəsini bir birindən ayırmış, işçinin işçi qüvvəsinə xüsusi münasibətini aşkar edən kimdir?

- M.Veber
- K.Marks
- K.Popper
- V.Lenin
- O.Kont

157 Xüsusi mülkiyyət fəlsəfi mənada:

- Təsiretmədir
- Münasibətdir
- Rabitədir
- Xassədir
- Yekundur

158 Xüsusi mülkiyyət münasibət olaraq onun neçə tərəfi vardır?

- 2.0
- 3.0
- 4.0
- 5.0
- 6.0

159 İnsanlar arasında müəyyən sədlərin mövcudluğunu münasibət kimi səciyyələndirən xüsusi mülkiyyətin hansı tərifində ifadə olunur?

- heç bir münasibət
- subyekt-subyekt münasibəti
- subyekt-obyekt münasibəti
- obyekt-subyekt münasibəti
- obyekt-obyekt münasibəti

160 İnsan mülkiyyətçilik münasibətlərini necə dəyişə bilər?

- mülkiyyəti bəxş edə bilər
- Bunların hər birisi ilə
- öz mülkiyyətini başqa adamın sərəncamına verə bilər
- onu pul formasına keçirə bilər
- öz mülkiyyətindən imtina edə bilər

161 K.Marks «mülkiyyətin subyektiv mahiyyətə malik olmasından» bəhs edərək nəyin subyektiv mahiyyətini göstərirdi?

- əqlin
- Dövlətin
- Cəmiyyətin
- Mədəniyyətin
- İnsanın

162 Hansı hallarda əşyalar mülkiyyət subyektini üçün mənə kəsb edə bilər?

- onun həm maddi, həm də mənəvi dəyər kimi götürdükdə
- Bütün hallarda
- qorunub-saxlandığı halda
- ictimai fəaliyyətdə iştirak edən zaman
- mübadilədə

163 Hansı səbəblər üzündən mülkiyyət insanda narahatçılıq, qeyri- müəyyənlik hissini doğurur?

- mülkiyyətin ictimai səciyyə daşması
- mülkiyyətin dinamikliyi
- mülkiyyətin tamlığı
- mülkiyyətin həm maddi, həm də mənəvi olması
- mülkiyyətin dəyişkən olması

164 İnsani simaya malikdir:

- əmtəə dəyəri
- xüsusi mülkiyyət
- tələb
- təklif
- mübadilə

165 İnsanın təsərrüfat fəaliyyətində onun yaradıcılığı hansı mülkiyyət formasına qədər inkişaf etmişdir?

- qeyri-mülkiyyət forması
- Xüsusi mülkiyyət forması
- Mülkiyyətsayağı forma
- sinkretik mülkiyyət forması
- ictimai münasibətlər forması

166 Qərbi Avropada oturaq həyata keçid nəticəsində təsərrüfat birliyinin əsasını nə təşkil edirdi?

- Assosiasiya
- Ailə
- İcma
- Tayfa
- İttifaq

167 Qərbi Avropada oturaq həyata keçid nəticəsində təsərrüfat birliyinin əsası təşkil edən ailə dedikdə, nə başa düşülür?

- ən azı beş nəslin birgə yaşaması
- ən azı üç nəslin birgə yaşaması
- ən azı iki nəslin birgə yaşaması
- ən azı dörd nəslin birgə yaşaması
- ən azı altı nəslin birgə yaşaması

168 Qərb sivilizasiyasında «ata-baba» mülkiyyətindən xüsusi mülkiyyətə daha sürətli keçidin səbəbləri nədədir?

- Qərb oturaqlığı ilə Şərq oturaqlığı arasındakı milli fərqlər
- Qərb oturaqlığı ilə Şərq oturaqlığı arasındakı iqtisadi fərqlər
- Qərb oturaqlığı ilə Şərq oturaqlığı arasındakı sosial fərqlər
- Qərb oturaqlığı ilə Şərq oturaqlığı arasındakı mədəni fərqlər
- Qərb oturaqlığı ilə Şərq oturaqlığı arasındakı siyasi fərqlər

169 Mülkiyyətə tətbiq edilən «xüsusi» termini hansı mənaları özündə birləşdirir?

- struktur və sistem

- funksional və subyekt
- funksional və dinamik
- funksional və struktur
- struktur və subyekt

170 Orta əsrin klassik ailə, «ata-baba» mülkiyyəti xüsusi mülkiyyətdən nə ilə fərqlənirdi:

- nəsildaxili nikahlarla
- torpağı satmaq olmazdı
- işçi qüvvəsinin satın alınması
- maddi nemətlərin qorunması
- qızılın toplanması

171 Fərdi mülkiyyətin “özgələşənliyi” nə ilə bağlı idi?

- insanın mədəni varlıq olması
- Həyat müddətinin məhdud olması
- əmtəənin maddi və mənəvi səciyyəyə daşması
- insanın idraki fəaliyyət daşması
- ictimai münasibətlərin müxtəlifliyi

172 “Canlı bir maşın” hansı təsisatla əlaqələndirilir?

- Şirkət
- Manufaktura
- Bank
- Holdinq
- Artel

173 SSRİ-də hansı mülkiyyət forması yox idi:

- Kooperativ
- Səhmdar
- Fərdi
- Dövlət
- İctimai

174 Kim fəhlələrin səhmlər sahibinə çevrilməsi prosesini yaxşı proletarların pis kapitalistlərə çevrilməsi kimi səciyyələndirir:

- Sağçı hərəkət
- Marksistlər
- Anarxistlər
- Bakuninçilər
- Solçu liberal hərəkət

175 Mülkiyyətin obyektinə aid deyil:

- daşınmaz əmlak
- əmək
- pul
- maddi nemətlər
- işçi qüvvəsi

176 Xüsusi mülkiyyətin ləğvi nəyin başlıca vəzifəsi idi:

- Keçid dövrünün
- Sosialist inqilabının
- Burjua inqilabının

- Islahatların keçirilməsinin
- Vətəndaş müharibəsinin

177 Dövlət hakimiyyətinə əsaslanan bürokratiyanın hədsiz hakimiyyətinə hansı siyasi rejimlərdə rast gəlinir:

- Yunan demokratiyası
- Asiya istehsal üsulunda
- Mao Dze Dun rejimində
- Babilistan padşahlığında
- Hərbi diktaturada

178 Dövlət və kolxoz-kooperativ adlanan mülkiyyəti SSRİ-də deməqoqcasına nə cür adlandırdılar:

- kommunist
- ümumxalq
- İctimai
- ədalətli
- sosialist

179 Pul nəyin bütün səviyyələrini az-çox əhatə edir?

- bunların heç birinin
- insan varlığının
- əmtəənin
- cəmiyyətin
- təbiətin

180 Pul adətən insanın nəyi ilə assosiasiya edilir:

- Dünyəvi mövcudluğu ilə
- Maddi mövcudluğu ilə
- Hissi mövcudluğu ilə
- Mənəvi mövcudluğu ilə
- Psixoloji mövcudluğu ilə

181 İnsan varlığının zəruri cəhətləri:

- Öz mövcudluğunun qorunması
- Bunların hamısı
- Mənəviyyətinin reallaşmasına can atma
- Ruhun ali təzahürlərinə qoşulma
- Mövcudluğun ideal üsullarına qoşulma

182 Pulun funksiyası:

- əmtəənin keyfiyyətinin yüksəldilmə vəzifəsi
- istənilən mala dəyişilmə qabiliyyəti
- devalvasiyaya uğramaq vəziyyəti
- insanın əməyini intensivləşdirmək qabiliyyəti
- iqtisadi prosesləri tənzimləmək

183 Pul probleminin daha da kəskinləşməsi nə ilə əlaqəlidir:

- Mülkiyyətin yaranması ilə
- Kapitalizmin yaranması ilə
- Qloballaşma ilə
- Maddi nemətlərin istehlakının inkişafı ilə
- Maddi mədəniyyətin inkişafı ilə

184 Pul insana nədə təsir edir:

- dəyərlərin yenidən nəzərdən keçirilməsində
- Bunların hamısında
- əxlaqın formalaşmasında
- psixologiyasının dəyişməsində
- dünyagörüşünün dəyişməsində

185 Pul problemlərinin daha da kəskinləşməsi hansı dövrə təsadüf edir:

- Sosializmlə kapitalizmin rəqabət dövrü
- Qlobalizm
- Kapitalizm
- İnhisarçı kapitalizm
- Sosializm

186 Pul öz-özlüyündə nədir?

- dəyərin simvolu
- Bunların hamısı
- Dəyərin ifadəsi
- əmtəə-mal mübadiləsi vasitəsi
- hüquqi normalar

187 Pul funksiyasını nə həyata keçirirdi?

- Qiymətli metal
- Bunların hamısı
- Banknotlar
- Heyvanlar
- Dəmir pullar

188 Hansı subyekt pul ilə bağlı siyasəti formalaşdırır:

- "kölgə" hökuməti
- Dövlət
- Cəmiyyət
- İnsan
- Siyasi hərəkət

189 Pul ilə bağlı siyasətə nə aid deyil:

- Vergi qoyma
- Psixoloji təminat
- Sosial təminat
- Bütçə təminatı
- Maliyyə axınlarına nəzarət

190 Keçid dövrü ilə hökumətin çəkinmədən həyata keçirdiyi iş nədir?

- Milli valyutanın devalvasiyası
- Bunların hamısı
- Pensiya və sosial ödənişlərin keçikdirilməsi
- Pul əmanətlərinin dondurulması
- Xaricdən böyük kreditlərin alınması

191 Hansı mərhələdə hökumətin siyasəti ilə ümumi qəbul edilmiş əxlaqi-etik normalar arasında münaqişə yaranır?

- Təkamül mərhələsində
- Keçid dövründə
- İnqilabi situasiyada
- Vətəndaş müharibəsi
- Sabitləşmə dövründə

192 Maliyyə məsələlərin həllində elementar ədalət normalarının nəzərə alınmaması nə ilə nəticələnir?

- İraədici və qanunverici orqanlara sayğısızlığın əmələ gəlməsi
- Dövlət institutlarına etibar azaldır
- İnsanın psixikasına təcavüz edir
- İctimai rəyin çəşqınlığı artır
- İraədici orqanlarına qarşı etirazlar baş qaldırır

193 Kapitalın artma qabiliyyəti nə ilə assosiasiya edilir?

- İradənin gücü
- Bunların hamısı
- Dövlətin çiçəklənməsi
- Qeyri-ənənəvilik
- Məhsuldar enerji

194 İqtisadiyyat fəlsəfəsi kontekstində pul ilə bağlı olan hansı ideya insana daha yaxındır:

- Müvafıqlıq
- Bərabərlik
- Ədalət
- Sabitlik
- Nzamlılıq

195 SSRİ-nin dağılmasından sonra keçid dövrünü yaşayan ölkələrdə pulu əldə etmək üçün hər cür vasitəyə əl atmaq psixologiyası nədən qaynaqlanırdı?

- Qərb altruizmindən
- Qərb liberalizmindən
- Qərb kosmopolitizmindən
- Qərb humanizmindən
- Qərb paternalizmindən

196 Adi şüurda pul kapitalı nə kimi qavranılmır?

- Ahəngdar inkişafın mənbəyi
- Mənəviyyatın mənbəyi
- Azadlığın mənbəyi
- Sağlamlığın mənbəyi
- Xoşbəxtliyin mənbəyi

197 Maddi rifah və pul nə ilə qarşı-qarşıya qoyulur:

- Tələbatlar
- Yoxsulluq
- Mənəviyyat
- Müdriklik
- Mədəniyyət

198 Maddi nemətlərdən şüurlu şəkildə imtina edən və tərki dünya həyat tərzi seçənlər kimdir?

- Odpərəstlər
- Buddistlər

- İşraqlər
- Yahudilər
- Ateistlər

199 “Kasıb - var dövləti olmayan adam deyil, məhz həris, həddindən artıq çox şey istəyən adamdır” fikri kimə məxsusdur?

- Hegelə
- Senekaya
- Platona
- Aristotelə
- Sokrata

200 “Pul dəliliyinin” tipləri sırasında hansı düz deyil:

- “Məhəbbətlə alver edənlər”
- “Başqalarından özünü üstün tutanlar”
- «Təhlükəsizliyi kompensasiya edənlər»
- «Hakimiyyətə can atanlar»
- «Müstəqilliyin pərəstişkarları»

201 “Pul fəlsəfəsi” əsərində Q.Zimmel pulun sosial funksiyalarını nədə öyrənir?

- bədii zövq tendensiyalarında
- Bunların hamısında
- liberalizm ideologiyasında
- formal hüquqda
- elm və texnikanın inkişafında

202 Zimmelin yaradıcılığına hansı filosof təsir göstərmişdir:

- K.Popper
- K.Marks
- F.Engels
- M.Veber
- Q.Hegel

203 Pulun obyektivliyi nə deməkdir:

- Pulun onu əvəzləyən ekvivalentdən asılı olması
- Pul ondan istifadə imkanının olub-olmamasından asılı deyil
- Pulun ondan istifadə imkanlarının geniş olmasından asılılığı
- Pulun onu əvəzləyən ekvivalentdən asılı olmaması
- Pul ondan istifadə imkanının olub-olmamasından asılı olması

204 Relyavist tendensiyaları nəyin nəticəsində gücləndi?

- “mənfi-evristika” anlayışının meydana gəlməsi
- Nisbilik nəzəriyyəsi və kvant mexanikasının meydana gəlməsi
- “möhkəm-nüvə” anlayışının meydana gəlməsi
- “müsbət-evristika” anlayışının meydana gəlməsi
- Elmi-tədqiqat proqramları konsepsiyasının meydana gəlməsi

205 Tələbatların ödənilməsinin əsasını nə təşkil edir?

- ahəngdarlıq (harmoniklik)
- elmi-texniki tərəqqi
- mənəvi ehtiyaclar
- rifah artırmaq istəyi

- maddi ehtiyaclar

206 Sosial mühafizənin üçüncü unsuru və ümumiyyətlə, sosial mühitin sağlamlaşdırılmasında mühüm əhəmiyyət kəsb edən əsas məsələlərindən biri:

- İqtisadi yardım.
 Sosial təhlükəsizlik,
 Sosial yardım,
 İqtisadi təhlükəsizlik,
 Mənəvi yardım,

207 Sosial-iqtisadi inkişafa materialist monizm mövqeyindən birtərəfli baxış nəyə səbəb olur?

- cəmiyyətin həyat səviyyəsinin artımına.
 ifrat fərdiyyətçiliyə,
 iqtisadi inkişafa,
 müasirliyə,
 istehsalın artımına

208 İctimai nemətlərlə, məsələn, yol çəkilməsi, su sisteminin qurulması və s.-lə bağlı həyata keçirilən fəaliyyət sosial mühafizənin hansı istiqamətinə aiddir?

- İqtisadi yardım
 Sosial yardım
 İqtisadi təhlükəsizlik
 Mənəvi yardım
 Sosial təhlükəsizlik

209 . «...Mənəfi ümumiliyi olmayan yerdə məqsəd birliyi də ola bilməz» fikri kimə məxsusdur?

- D.Rikardo
 F.Engels
 K.Marks
 A.Smit
 C.Keyns

210 A.T.Xanipov tələbatı insan üçün səciyyələndirərkən bunları ifadə edirdi

- Obyektivliyi səciyyələndirirdi
 Onun ehtiyacları nöqtəyi – nəzərindən səciyyələndirir
 Onların fəaliyyəti problemlərini səciyyələndirir
 İnsan fəaliyyətinin məqsədyönlülüynü səciyyələndirir
 İnsan üçün pozitiv səciyyə daşdığıını

211 Maraqlı olmaq (həvəsləndirilmək) probleminin mahiyyəti nəyi ifadə edir ?

- İqtisadi problemləri
 İqtisadi əlaqələri
 Obyektiv iqtisadi mənafenin dərk olunmasını
 İqtisadiyyatda qarşılıqlı asılılıqları
 İqtisadiyyatda cərəyan edən sosial-iqtisadi prosesləri

212 Qədim Hindistanda insanın sosial durumu nə ilə şərtlənirdi?

- Mal qaranın sayı ilə
 Statuslar sistemi (kastalar) ilə
 Onun mülkiyyətə münasibətilə
 Qızıl və gümüş metalların miqdarı ilə
 Taxıl sahələrinin çoxluğu ilə

213 İbn Haldunun baxışlarında qıtlıq və bolluq anlayışları necə şərh olunur?

- Ölkəyə daha çox məhsulların idxal olunması.
- O, bunların şəhərlərin böyüklüyündən və əhalinin məskunlaşma dərəcəsiindən asılı olduğunu göstərir;
- Qeyri-zəruri yaşayış vasitələrinin artmasında görür;
- Ölkəyə daha çox məhsulların ixrac olunması;
- Şəhərlərdə əhalinin az hissəsinin məskunlaşmasında görür;

214 Fəlsəfi biliyin özünəməxsusluğunu əsaslandırmaq üçün "Metafizika" təlimini kim yaratdı?

- C.Lokk
- Aristotel
- Konfutsi
- Platon
- Hegel

215 Tələbatların fərqləndirilməsi meyarını kim, onların insanlara lazım olması səviyyəsində görürdü?

- L.Feyerbax
- Epikur
- İ.Kant
- A.Masloy
- K.Helvetsi

216 Şəxsi və ictimai mənafeələrin harmoniyası ideyasını kim bəyan etmişdir?

- İ.Kant
- K.Helvetsi
- Epikur
- İ.Feyerbax
- A.Masloy

217 Alimlərin əksəriyyəti belə hesab edir ki, insanın fəallığının və hərəkətlərinin ilkin səbəbi məhz nədən irəli gəlir?

- İstəkdən
- Zövqlərdən
- Tələbatlardan
- Maraqdan
- Hamısı

218 Geniş mənada yaşamaq üçün müəyyən şəraitə ehtiyac duyan subyektin xüsusiyyəti kimi izah olunur:

- Xidmət
- Tələbat
- Təklif
- Qiymət
- Bazar

219 Bizim tələbatlarımızı cəmiyyət doğurur, buna görə də, biz onları, ödənilməsinə xidmət edən predmetlərlə ölçmək əvəzinə, həmin tələbatlara ictimai ölçü tətbiq edirik fikri kimə aiddir?

- Heç biri
- Marks
- Y.Ceyms
- A.Masloy
- İ.Kant

220 "Hər cür əməllərin, eləcə də hər cür nemətin ilkin müqəddəm şərti şəxsi mənafeədir" fikri hansı alimə

məxsusdur ?

- E.Fromm
- F.Bastia
- T.Kun
- B.Spinoza
- F.Engels

221 D.Rikardo apardığı təhlilin əsasında belə bir nəticəyə gəlmişdir ki:

- Əməyin ictimai və mənimsəmənin xüsusi xarakteri arasında ziddiyyət güclənəcək
- Müasir situasiyanın dəyişməyəcəyi halda əməkhaqqı yaşayış minimumu səviyyəsinə qədər enəcək və sivilizasiyanın sonu yaxınlaşacaqdır
- Real bazarın təşəkkülü ən azı lokal səviyyədə mənafə tarazlığının formalaşmasına paralel olaraq getməlidir
- Fəhlə sinfinin (bütün zəhmətkeşlərin) həyat şəraiti ifrat pisləşəcək və proletariat inqilab yolu ilə rejimi devirəcək
- Fəhlə sinfinin (bütün zəhmətkeşlərin) həyat şəraiti ifrat pisləşəcək

222 Fallibilizm konsepsiyasının əsasında hansı nəzəriyyə durur ?

- Məntiqi pozitivizm
- Falsifikasiya
- Verifikasiya
- İnduktiv məntiq
- Elmi-tədqiqat

223 “Köhnə paradıqmadan yenisinə keçid daha mükəmməl və məzmunlu nəzəriyyənin yaranması prosesidir” bu fakt hansı anlayışın elmin sinoniminə çevrilməsi ilə bağlıdır?

- Texnika
- Tərəqqi
- Texnologiya
- Metafizika
- Dialektika

224 “Liberal sosializmin” əsas ideyalarından biri hesab olunur?

- Vətəndaşların sosial-iqtisadi məsələlərin həllinə cəlb etməklə əhalinin hakimiyyət təsisatlarından uzaq düşməsi probleminin aradan qaldırılması
- Sosial problemlərin həllində dövlətin funksiyalarının məhdudlaşdırılması
- Ənənəvi dəyərlərin, rasionalizmin, humanizmin
- Qərb cəmiyyətinin müasir sosial-siyasi və iqtisadi quruluşunu qəbul etməməsi
- Demokratiya və mədəniyyətin inkişaf məsələləri

225 Müharibədən sonrakı iqtisadi artım ABŞ-da hansı məktəbin yaranmasına səbəb oldu?

- Marksist
- Keyns
- Çikaqo neoliberalizm
- Neoklassik
- Avstriya

226 Real iqtisadiyyatın istehsalı baxımından daha məqsədə uyğundur ?

- Ancaq xidmətlər
- Maddi məhsullar, mallar, xidmətlər
- Yalnız məhsullar
- Obrazlar
- Virtual Obrazlar

227 Virtual iqtisadiyyatın mahiyyət etibarı ilə istehsalını təşkil edir ?

- Obrazlar
- Fəaliyyətlər
- Fikirlər
- İdeyalar
- Maraqlar

228 ABŞ filosofu C. Roulson 1988-ci ildə yazdığı “Ədalət Nəzəriyyəsi” adlı kitabında, ədalətli cəmiyyətin cavab verməli olduğu əsas meyarlarından biri belədir:

- Cəmiyyətin bütün üzvlərinin hüquqlarının bərabər olmaması
- Cəmiyyətin bütün üzvlərinin hüquqlarının bərabər olması
- Sosial ədalət, sosial-iqtisadi sabillik problemlərinin həll edilməsi
- Vətəndaşların sosial-iqtisadi məsələlərinin bərabər şəkildə həll edilməsi
- Müasir kapitalizm iqtisadiyyatın olduqca rəşional bir formasını kəşb etməsi

229 Rəşionalist modellər üçün səciyyəvi olan cəhət?

- Sosial-iqtisadi fəaliyyətin determinasiyasında insan, onun tələbatları və maraqları həlledici əhəmiyyətə malik olması
- Elmi nəzəriyyələrinin yaranması, inkişaf dinamikası və bir-birini əvəz etmə xüsusiyyətlərini, demək olar ki, istisnasız olaraq, yalnız elm daxili amillərin təsiri ilə izah etmək cəhdi
- İnkişaf haqqında bütün dialektik qanun və qanunauyğunluqlar inkişafın ziddiyətli və inkarlı mahiyyətini əhatə etməsi
- Müasir kapitalizm iqtisadiyyatın olduqca rəşional bir formasını ifadə etməsi
- İdrak prosesinin yolu, bunu bilmək hər bir tədqiqatçı üçün müstəsna metodoloji əhəmiyyət kəşb etməsi

230 İqtisad elminin fəlsəfəsinin predmetini təşkil edir?

- Həm kateqoriya və ümumi prinsiplər kimi, həm də idrak prosesinin pillələri kimi iqtisadi-elmi yaradıcılığın da metodoloji əsasları
- İqtisad elminin fəlsəfi tənqidi, problemlərin aktuallaşdırılması və konsept-dəyərlərin tədqiqi və interpretasiyası
- Elmi nəzəriyyələrin prinsipə yalan olması
- İdeyaların proliferasiyası – mövcud alternativ nəzəriyyələrin qarşılıqlı təsiri
- Yeni dünyagörüşü ilə birlikdə elmin «professional ideologiyası

231 XX-XXI əsrlərin astanasında meydana çıxan ideyalardan biri belə adlanırdı ?

- İnqilabi
- Postmodernizm
- İnsanların bərabərliyi
- Vəlfarizm
- Dini

232 İqtisadiyyat fəlsəfəsi cəmiyyətin hansı mühüm sferalarını öyrənməkdə əsas rola malikdir ?

- Cəmiyyətin əsaslarını
- İqtisadi varlığın əsaslarını
- Mənəvi əsasları
- Fiziki əsasları
- Sosial-ədalətlik əsaslarını

233 K.Popperin baxışlarına görə aşağıdakı nəzəriyyələrdən hansının elmə adiyatı yoxdur

- Psixozanaliz
- Tarixi materializm
- Darvinizm
- Təkamül
- Məntiqi

234 Hələ X əsrdə yaşamış Hansı mütəfəkkir təbiət və cəmiyyət hadisələrinin dərk edilməsinə abstrakt

təfəkkür metodunun , tədqiqatında analiz və sintez, tarxi və məntiqi idrak üsullarının mühüm kəsb etdiyini dəfələtlə qeyd etmişdir

- Freyd
- Əl- Fərabî
- K.Marks
- N.Tusi
- İbn Xəldun

235 Fərabiyə görə rəsonal idrakın hansı formaları mövcuddur?

- Intusiya, təxəyyül
- Yaddaş, təsəvvür, təxəyyül
- Qavrayış, təsəvvür, mühakimə
- Nəzəriyyə, duyğu, təsəvvür
- Qavrayış, anlayış, mühakimə

236 “Müqəddimə” əsəri hansı məşhur orta əsr ərəb tarixçisi və sosioloquna mənsubdur?

- Bəhmənyar
- İbn Xəldun
- Tusi
- N. Gəncəvi
- Əl Fərabî

237 Keçid dövründə daha qabarıq şəkildə təzahür edən qeyri müəyyənlik əslində , öz mahiyyət etibarı ilə müasir iqtisadi həyatın başlıca xarakteristikasıdır, deyimi kimə məxsusdur?

- D. Fasfeld
- F.fon. Hayek
- M.Blauq
- K.Marks
- T. Xatiçson

238 Ər – Fərabî biliyin hansı növlərini göstərir?

- Ezoterik və məntiqi
- Praktiki və nəzəri
- Tətbiqi və fundamental
- Dini və elmi
- Rəsonal və irrasional

239 İqtisad elminin hansı metodologiyasının transformasiyası bütövlükdə elmi mövqedən tam qiymətli metodologiya kimi çıxış etməsini şərtləndirən başlıca amildir?

- Ekzistensializm
- Postpozitivizm
- Pozitivizm
- Neopozitivizm
- Nefreydizm

240 İqtisadi fəaliyyət kimi çıxış edən təsərrüfatçılığın əsas məqsədləri hansılardır?

- İqtisadi, siyasi, mənəvi
- Fundamental, humanist, sosial, ekoloji və iqtisadi
- Mənəvi, həyati, siyasi
- Ekoloji, siyasi, mənəvi
- Mənəvi, sosial, iqtisadi, siyasi

241 Təsərrüfat həyatın qorunması və genişləndirilməsi və təbiətin ram edilib insaniləşdirilməsi məqsədlərini güdən bəşəriyyətin təbiətdəki kortəbii qüvvələrlə mübarizəsidir- fikri kimə aiddir?

- K.Popperə
- S.N.Bulqakova
- K.Marksa
- M.Blauqa
- İ.Lakatosa

242 Sistemlərin konvergensiyaşması yolunu hansı alimlər inkişaf etdirmişdir?

- Karnap və Feyerabend
- Zaytger və Rix
- Karnap və Kun
- Popper və Lakatos
- Kun və Lakatos

243 Bazar iqtisadiyyatı mükəmməllik baxımından:

- Mütləq xarakterə malikdir
- Nisbi xarakterə malikdir
- Qeyri-mükəmməldir
- Yalnız şəxsi mülkiyyət əsasında fəaliyyət göstərir
- Yalnız ictimai mülkiyyət əsasında fəaliyyət göstərir

244 Təsərrüfat fəaliyyətində məcburiyyətdən üstün prinsiplərə misal deyil:

- «Həmfikirlik»
- «Etinasızlıq»
- «Xeyriyyəçilik»
- «Həmrəylik»
- «Mərhəmətlilik»

245 Ədalətin düzgünlük kimi anlaşılması konsepsiyasının müəllifi kimdir?

- Pareto
- C.Rolz
- Adam Smit
- Rikardo
- Valras

246 Malların yenidən bölüşdürülməsində kiminsə bundan faydalanması, heç kimin də bundan zərərə düşməməsi mümkün olur...

- Mergel optimumuna görə
- Valrasın səmərəlilik prinsipi
- Paretonun səmərəlilik prinsipinə görə
- Rikardonun tarazlıq prinsipi
- A. Smitin "görünməz əl" prinsipinə görə

247 "Onun yürütdüyü əsas prinsip hər kəs və cəmiyyətin hər bir üzvü üçün sərvətlərin maksimuma çatdırılmasını nəzərdə tutur." Qeyd olunmuş izah hansı konsepsiyaya aiddir?

- Qeyri demokratik ədalət konsepsiyasına
- Demokratik ədalət konsepsiyasına
- Feodal ədalət konsepsiyasına
- Sosialist ədalət konsepsiyasına
- Liberal ədalət konsepsiyasına

248 Utilitarizm konsepsiyasında ədalətin bərqərar olunmasının effektiv mexanizmi kimi nə qəbul edilir ?

- Həm rəqabət, həm də qeyri təkmil rəqabət bazarı
- Rəqabət bazarı
- Qeyri təkmil rəqabət bazarı
- Oliqopol bazar
- Monopol bazar

249 Din və dini etiqadlar nəyə görə fərqlənir?

- Pərəstiş obyektinin seçilməsinə
- Hamısına görə
- Etiqadə ifadə edən normalara
- Dini ayinlər təcrübəsinə
- Tanrı haqqında təsəvvürlərin məcmusuna

250 Dini neçə tipə bölmək olar?

- Dörd
- İki
- Üç
- Beş
- Altı

251 Öz pərəstiş obyektini bu və ya digər təbiət qüvvələrində əks etdirən din necə adlanır?

- Ənənəvi
- Etnik
- Dünyəvi
- Səməvi
- Xüsusi

252 Dinin birinci tipini bir çox hallarda necə adlandırırlar?

- Deizm
- Büt-pərəstlik
- Monizm
- Animizm
- Politeizm

253 Səməvi dinlərin sırasına hansı aid deyil?

- İudaizm
- İnduizm
- İslam
- Buddizm
- Xristianlıq

254 Din tərkibinə görə neçə hissədən ibarətdir?

- 5.0
- 4.0
- 3.0
- 2.0
- 6.0

255 Sistemli şəkildə dini nəzəriyyəyə nə deyilir?

- Ateizm

- İlahiyyat
- Dini relyativizm
- Dini rasionallıq
- Dini pozitivizm

256 Din intreqrativ dünyagörüşü funksiyasını yerinə yetirərkən nəyi ifadə edir?

- Cəmiyyəti
- Bunların hamısını
- Təbiəti
- İnsanı
- Dünyanı

257 Eyni dünyagörüşünü bölüşən adamları birləşdirən, ünsiyyəti asanlaşdıran dini funksiya hansıdır?

- Heç biri
- İnteqrasiya
- Kompensator
- Tənzimləyici
- Refleksiya

258 Göstərilənlər sırasında din nəyə təsir etmir?

- Elmə
- Mənəvi azadlığa
- İqtisadiyyata
- Siyasətə
- Fəlsəfəyə

259 Hansı dinlər zəkani mənəvi dayaq kimi qəbul edir?

- Buddizm və iudaizm
- Xristianlıq və İslam
- Zarvanizm və zərdüştilik
- Sintoizm və induizm
- Bunların heç biri

260 Müxtəlif dinlərin tarixini bilmək nəyə imkan verir?

- Zəngin empirik materialları toplayıb minilliklərin müdrikliyini cəmləşdirməyə
- Bunların hamısı
- Bəşəriyyətin dini təkamülünün mahiyyətinə nüfuz etməyə
- Fəlsəfə tarixinin əsas ideyalarını anlamağa
- İnsan həyatının mənası ilə bağlı axtarışlar dairəsinə aid olan bütün çətin Problemlərin həlli yollarını axtarıb tapmağa

261 Müasir dövrdə dinə marağın artması nə ilə izah olunur?

- Dini ideologiyanın cəlb edilənliyi ilə
- Elmdən uzaq olan adamların dini sistemlərə diqqət yetirməsi ilə
- Siyasi konyunktura ilə
- İqtisadi problemlərdən yaxa qurtatmaq üçün səy göstərilməsi ilə
- Dini təsisatların özünü "reklam" etməsi ilə

262 Dinin kor-koranə etiqadla məhdudlaşması haqda təsəvvür nədir?

- Dialektikadır
- Keçmişin qalıqlarıdır
- Fərziyyədir

- Həqiqətdir
 Yalandır

263 Müasir dövrdə dini etiqadın nə ilə qarşılıqlı münasibəti problemi aktualıq kəsb edir?

- Etiqadla etikanın
 Etiqadla rasionallığın
 Etiqadla elmin
 Etiqadla mistikanın
 Etiqadla təsərrüfatçılığın

264 Pravoslavlıq Kiyev Rusiyasında hansı dövrdə qəbul edildi?

- XIII əsrdə
 X əsrdə
 IX əsrdə
 XI əsrdə
 XII əsrdə

265 Dərketmə fəaliyyətinin norma, qayda və standartlarının məcmusu biliyin hansı növ informasiyalardan fərqlənir?

- Fərziyyələr
 Bunların hamısı
 Məlumatlar
 Qiymətləndirmələr
 Fikirlər

266 Etiqadla biliyin nisbətində dair müasir fəlsəfədə qəbul olunan fikir:

- Etiqad və bilik rəqabət və qarşılıqlı vəziyyətindədir
 Etiqad və bilik ziddiyyət təşkil etmir
 Etiqad və bilik üzvi vəhdət təşkil edir
 Etiqad və bilik ziddiyyət təşkil edir
 Etiqad və bilik üzvi vəhdət təşkil etmir

267 Biliyin həqiqiliyinə və praktiki fəaliyyətin düzgünlüyünə olan inam və dini etiqad arasında prinsipial fərq qoyan kimdir?

- V.İ.Lenin
 P.V.Kopnin
 L.S.Panarin
 U.P.Starostina
 F.F.Zelinski

268 Din ilə bağlı F.F.Zelinskinin yazdığı əsərin adı:

- «Xristianlığın qələbəsi»
 «Xristianlığın rəqibləri»
 «Xristianlığın dostları»
 «Xristianlığın mahiyyəti»
 «Xristianlığın əsasları»

269 Dinə münasibətdə Marksın mövqeyi:

- «cəmiyyət üçün bəla»
 «xalq üçün tiryək»
 «şəxsiyyətin deqradasiyası üçün əsas»
 «ziddiyyətlərin yaranması üçün səbəb»

«iqtisadiyat üçün maneə»

270 Dünyəvi cəmiyyətin əsas dəyəri nədir?

- Liberal personalizm
- Liberal humanizm
- Liberal demokratizm
- Liberal altruizm
- Liberal rəşionalizm

271 Samuel Hantinqtonun yazdığı məşhur əsər:

- “Sivilizasiyaların konfliktı”
- “Sivilizasiyaların toqquşması”
- “Sivilizasiyaların qarşılaşması”
- “Sivilizasiyaların müharibəsi”
- “Sivilizasiyaların antaqonizmi”

272 Qeyri-Qərb xalqlarının bəzi nümayəndələri tərəfindən irəli sürülən qeyri-Qərb mədəniyyətlərinin dirçəldilməsi fikrinə nə deyilir?

- İndulgenziya
- İndigenizasiya
- İnnersasiya
- İnternalizasiya
- İntroyeksiya

273 İndigenizasiya prosesi hansı dövrdə daha çox aktual olub?

- XX əsrin 40 – 50-cı illərində
- XX əsrin 80 – 90-cı illərində
- XX əsrin 70 – 80-cı illərində
- XX əsrin 60 – 70-cı illərində
- XX əsrin 50 – 60-cı illərində

274 “İndigenizasiya prosesi özünün ən qabarıq ifadəsini Asiya və müsəlman ölkələrinin iqtisadi və demografik dinamizmi ilə şərtlənən mənəvi dirçəlməsində tapır” fikri kimə məxsusdur?

- A.Panarinə
- S.Hantinqtona
- M.Veberə
- A.Toynbiyə
- V.Zombarta

275 Hansı din şərti olaraq dünyəvi din hesab olunur?

- Heç biri
- İudaizm
- Xristianlıq
- İslam
- Buddizm

276 Hansı dinlər bir-biri ilə genetik cəhətdən bağlıdır?

- Heç biri
- İudaizm, xristianlıq, İslam
- Xristianlıq, İslam, buddizm
- Buddizm, sintoizm, induzizm
- Xristianlıq, İslam, sintozim

277 İudaizm dinində ilahi qüvvənin ismi:

- Raban
- Yaxve
- İshaq
- Benyamin
- İsrail

278 Yahudi dini üçün nəyin əhəmiyyətini vurğulamaq xarakterikdir?

- Məntiqi düşüncənin
- Yer üzərindəki həyatın
- Maliyyə əsasında əldə olunan gəlirin
- Şəxsi maraqların prioritetinin
- Siyasi sahəyə təsir etməyin

279 Amerikanın qloballaşma missiyasının uğur qazanacağı təqdirdə hansı milləti əriyib yoxa çıxmaq təhlükəsi gözləyir?

- İngilisləri
- Yəhudiləri
- Almanları
- Rusları
- Fransızları

280 Erkən xristianlıq nəyi daha çox pisləyirdi?

- Bunların heç birini
- Vərdəvləti, sərvəti toplamağı
- Hakimiyyəti zəbt etməyi
- Əxlaq normalarını aşmağı
- İlahi qüvvəyə küfr etməyi

281 İslamda modernist istiqamətin tərəfdarları nə hesab edirdilər?

- Təkamül yolu ilə inkişaf etmək
- Avropanı təqlid etmək
- Qloballaşmanı rəhbər tutmaq
- Elmin rolunu mütləqləşdirmək
- Yeni dini və dünyəvi əxlaqın sintezini yaratmaq

282 Xristianlığın Şər qolu hansı dövrdə qəbul edildi?

- XI əsrdə
- X əsrdə
- VIII əsrdə
- XII əsrdə
- IX əsrdə

283 "Protestant etikası və kapitalizmin ruhu" əsəri hansı dövrün təhlilinə həsr edilmişdir?

- Kapitalizmin təkamülü
- Erkən kapitalizm
- İnhisarçı kapitalizm
- Müasir kapitalizm
- Kapitalizmin inhisarçı kapitalizmə keçid dövrü

284 "Qərbə qarşı dura biləcək ən böyük qüvvələrdən biri islamdır" fikri kimə məxsusdur?

- S.Hantiqtona
- A.Toynbiyə
- M.Veberə
- Hegelə
- O.Şpenqlərə

285 Hantiqton protestant islahatları nə ilə müqayisə edir?

- Katolisizm mühafizəkarlığı
- İslam İntibahı
- İudaizm etikası
- Bunların hamısı
- Buddizm qanunçuluğu

286 M.Yunus hansı sahədə apardığı fəaliyyətinə görə Nobel mükafatına layiq görülmüşdür?

- Menecment
- Bank
- Audit
- Xidmət
- Logistika

287 Hansı din təkcə ideologiya və nəzəriyyə deyil, həm də həyat tərzidir?

- Heç biri
- İslam
- Xristianlıq
- Buddizm
- İudaizm

288 Hansı alim iqtisadiyyatın sufilik təlimi ilə qarşılıqlı əlaqəsini tədqiq etmişdir?

- V.Zombart
- H.Y.Vittevin
- M.Meybullayev
- İ.Feyzullabəyli
- Ə.Bayramov

289 Buddizm təliminin son məqsədi:

- İnsanın hakimiyyəti ələ almasını təmin etmək
- İnsanı əzab-əziyyətdən qurtarmaq
- İqtisadi və maddi firavanlığı əldə etmək
- İnsanın öz dərrakəsinə sahib çıxmaq
- İnsanın öz azadlığına qovuşması

290 “Dzen buddizm və psixotəhlil” əsəsinin müəllifi kimdir?

- V.Lenin
- E.Fromm
- Z.Freyd
- K.Yunq
- A.Adler

291 “Aralıq texnologiyası” ideyası hansı konsepsiyanın əsasını təşkil edir?

- Protestantizm iqtisadiyyatı
- Buddizm iqtisadiyyatı
- İudaizm iqtisadiyyatı

- Katolisizm iqtisadiyyatı
- İslam iqtisadiyyatı

292 İndustrializm nəyin nəticəsi olaraq meydana gəlmişdir?

- İqtisadiyyatın dialektik inkişafının
- Dərin çevrilişlərin
- Həyati məna kəsb edən zəruriyyətin
- Tarixi hadisələrin
- Siyasi münasibətlərin

293 Qərb mədəniyyətinin inkişafında həlledici rol oynamışdır:

- Mənəviyyat
- Xristianlıq
- Rasionalizm
- İqtisadiyyat
- İdrak

294 Avropalıların zəngin İslam mədəniyyəti ilə təmaslarını artıran nə olmuşdur?

- İslam ölkələrinə gəliş-gediş
- Səlib yürüşləri
- İqtisadi inkişaf
- Din zəminində əməkdaşlıq
- İntibahın xüsusiyyətləri

295 Hansı dövrdə baş verən hadisələr xristianlıqdan qaynaqlanan mənəvi enerjinin Zəifləməsinə səbəb olmuşdur?

- IX əsrin sonlarından etibarən
- XIII əsrin sonlarından etibarən
- XI əsrin sonlarından etibarən
- X əsrin sonlarından etibarən
- XII əsrin sonlarından etibarən

296 Milli dövlətlər çərçivəsində mərkəzləşmə siyasətinə kim dəstək verirdi?

- Tacirlər
- Bunların hamısı
- Sənətkarlar
- Xırda və orta istehsalçılar
- Torpaq sahibləri

297 Dünyəvi hakimiyyətin xristian kilsəsini üstələməsi hansı proseslə bağlıdır?

- Elmi təfəkkürün inkişafı
- Mərkəzləşmiş dövlətlərin yaranması
- Sosial-iqtisadi dirçəliş
- Antroposentrizm dünyagörüşünün təşəkkülü
- Panteizm ideyalarının yayılması

298 Kilsənin nüfuzuna daha ciddi zərbəni nə vurdu?

- Sosial-iqtisadi islahatlar
- Avropa İntibahı
- Reformasiya hərəkatı
- Elmi təfəkkürün inkişafı
- Fransız materializmi

299 Mərkəzləşmiş Avropa şəhərlərində yaşayan insanlar üçün nə səciyyəvi idi?

- Dünyagörüşə aid olan təsəvvürlərə yenidən nəzər salma
- Bunların hamısı
- Azadfikirlilik
- Dünyanı fərdi şəkildə qavrama
- Xristianlığı yenidən mənalandırma

300 İntibah dövrünün şəhər sakinləri ilahiyə məxsus olan nəyi təbiət və həyatda tapmağa çalışmışdılar?

- Gözəllik
- Bunların hamısını
- Harmoniya
- Əbədiyyət
- Kamillik

301 Xristianlığın nəyə qarşı mübarizəsi onu təbiətin fəvqündə dayanmağı öyrətdi?

- Bunların heç biri
- Bütperəstliyə
- Mifologiyaya
- Nəfsə
- Azadfikirliyə

302 Avropa İntibahı dövründə xristianlığın mütləq başlanğıcı nəyə məruz qaldı?

- Təkamül inkişaf yolu ilə getdi
- Dünyəvi hadisəyə çevrildi
- Əlçatmaz səviyyəyə qalxdı
- İflasa uğradı
- Dolğun şəkildə inkişaf etdi

303 Avropa dövlətlərinin Amerikaya ekspansiyasının nəticəsində dünyəvi maraqların özünü təsdiq etməsi prosesi hansı dövrdən başlayır?

- XII əsrdən etibarən
- XV əsrdən etibarən
- XI əsrdən etibarən
- XIV əsrdən etibarən
- XVI əsrdən etibarən

304 İlkin kapital yığımlı geniş məkanda nəyə gətirib çıxardı?

- İnsanın ali dəyəərə çevrilməsinə
- İndustrializmin yaranmasına
- Maddi və mənəvi dəyərin üz-üzə qoyulmasına
- Mərkəzləşmiş dövlətlərin yaranmasına
- Elmi dünyagörüşününü qələbə çalmasına

305 Protestantizmə görə Allah öz məqsədini nə ilə həyata keçirir?

- Xristian dinini şüurlu qəbul edən insanların vasitəsilə
- Etiqadı kamil olan insanların əməlləri vasitəsilə
- Tanrının yaratdığı mələklərin vasitəsilə
- Xüsusi keyfiyyətlərə malik olan peyğəmbərlərin vasitəsilə
- Müsbət mənəvi mühit yaradan dindarların vasitəsilə

306 Protestantizmə görə Allahın ali məqsədi olan harmoniya nə ilə əldə edilə bilər?

- Düşüncəli əxlaqla
- Rəşional əməklə
- Davamlı ibadətə
- Mənəvi fəaliyyətlə
- Fiziki fəaliyyətlə

307 Rəşional əməyi müqəddəs dini bərc səviyyəsinə qaldıran din:

- Heç biri
- Protestantizm
- Pravoslavlıq
- İudaizm
- Katolisizm

308 İndustrializmin iqtisadi əsasını təşkil edən vətəndaş cəmiyyəti hansı dövrdə qərarlaşır?

- XVIII əsrdə
- XVII əsrdə
- XVI əsrdə
- XV əsrdə
- XIV əsrdə

309 Fabrik-konveyer bürokratik idarəetmə modelinin neçə elementi var?

- İki
- Üç
- Dörd
- Beş
- Altı

310 Bürokratik idarəetmə modelində sabitlik ünsürünə nə aid edilir?

- İşçinin iqtisadi təminatının güdməsi
- Bunların hamısı
- İşçinin təşkilata sadiqliyi
- İşçinin öz maraqlarını təşkilatın tələbatlarına təbe etməsi
- İşçinin öz keçmiş fəaliyyətinə mənsub olduğu təşkilata verdiyi töhfə

311 İndustrializm dövründə metodun hökmranlıq vasitələri:

- Din, ayinçilik
- Elm, texnika
- Siyasət, əxlaq
- Əmtəə, xidmət
- İnsan, həyat

312 İndustrializm dövründə metodun sosial təzahürü:

- Əmək
- Demokratiya
- Tələbat
- Hüquq
- Əxlaq

313 İndustrializmin doğurduğu problemlərə nə aiddir?

- Energetik böhran
- Bunların hamısı
- Ekoloji problemlər

- Demografik problemlər
- Özgələsmə problemi

314 İndustrial cəmiyyətin səmərəsizliyi hansı dövrdən başladı?

- XX əsrin əvvəlləri
- XX əsrin ortaları
- XIX əsrin ortaları
- XV əsrin ortaları
- XX əsrin sonları

315 İndustrializmin özgələsmə probleminə nə aiddir?

- Təsisat və sosial qüvvələrin fəaliyyətinin insanın köklü maraqları ilə ziddiyyət təşkil etməsi
- Bunların hamısı
- İnsanın funksiyalarının ondan alınması
- İnsanın anonim xarakter alması
- İnsanın funksiyalarının təsisat və sosial qüvvələrə çevrilməsi

316 XX əsrin 30-cu illərində fundamental elmlər sahəsində baş verən dəyişikliklər nəyə gətirib çıxartdı?

- Fundamental elmlərdə yeni istiqamətlərin meydana gəlməsinə
- Mürəkkəb sistemlərin öyrənilməsinə
- Fundamental elmlərin digər elmlərdən seçilməsinə
- Praktiki əhəmiyyət kəsb edən tədqiqatların başlanmasına

317 XX əsrin ortalarından başlayan mürəkkəb sistemlərin öyrənilməsi prosesi nəyə gətirib çıxartdı?

- Cəmiyyətdə ziddiyyətlərin azalmasına
- İnformasiya texnologiyalarının yaradılmasına
- Dünyada enerji böhranının aradan qaldırılmasına
- İnsanlarda yeni potensial imkanların aşkarlanmasına
- Kosmik fəzanın fəth edilməsinə

318 Hansı dövrdə elmi-texniki tərəqqi permanent hadisəyə çevrildi?

- XX əsrin 70-cı illərində
- XX əsrin 60-cı illərində
- XX əsrin 50-cı illərində
- XX əsrin 30-cı illərində
- XX əsrin 40-cı illərində

319 Postindustrial cəmiyyətə keçid dövründəki elmi-texniki tərəqqi nəyə gətirib çıxardı?

- Elektron nəzarət sisteminin yaradılması
- Bunların hamısı
- Müxtəlif sferalarda dəyişikliklərin sürətlənməsi
- Sosial-siyasi strukturun mürəkkəbləşməsi
- Bürokratik idarəetmə sisteminin yararsızlaşması

320 Mürəkkəb sistemlərin idarə edilməsi haqqında yeni elmi istiqamət:

- Termodinamika
- Kibernetika
- Apologetika
- Riyazi təhlil
- Multiplikasiya

321 Postindustrial cəmiyyətə keçid dövründə yaranmış və özünütəşkil proseslərini Öyrənən elm:

- Kombinatorika
- Sinergetika
- İnformatika
- Kibernetika
- Riyazi təhlil

322 Kibernetika və sinergetika hansı anlayışlar arasında yeni münasibətlər yaradır?

- Mürəkkəblik, informasiya, potensial, sabitlik
- Mürəkkəblik, informasiya, enerji, idarəetmə
- Rasionallıq, informasiya, enerji, idarəetmə
- Rasionallıq, informasiya, enerji, potensial
- Sabitlik, informasiya, qüvvə, iyerarxiya

323 Mürəkkəb sistemlərin idarə olunması onlara enerjitutumlu texnologiyalardan istifadə etmək nədən effektivdir?

- Məntiqli təsir
- Energetik təsir
- Sistemli təsir
- Rasional təsir
- Maddi təsir

324 XIX əsrdə və XX əsrin əvvəllərində böyük ixtiraçıların vacib cəhəti:

- Bunların heç biri
- Nəzəri elmdən uzaq olmuşlar
- Nəzəri və fundamental elmi mütləqləşdirmişlər
- Praktiki biliyin əhəmiyyətinə neytral yanaşmışlar
- Zehni biliyi üstün tutmuşlar

325 Postindustrial cəmiyyətə keçid dövründə informasiya texnologiyalarının inkişafına səbəb olmuş və indi də bu inkişafın səbəbidir:

- Heç biri
- Nəzəri biliklə mühəndis-texniki fikrin qovuşması
- Nəzəri və praktiki biliyin ziddiyyət təşkil etməsi
- Praktiki biliyin nəzəriyyəni üstələməsi
- Nəzəri və texniki biliyin dialektikası

326 XX əsrin ortalarında Qərbi ölkələrində çoxsaylı dəyişikliklər dövrü ümumi şəkildə necə adlandırılır?

- Sənaye cəmiyyətinə keçid
- Postindustrial cəmiyyətə keçid
- İnformasiya cəmiyyətinə keçid
- İndustrial cəmiyyətə keçid
- Postinformasion cəmiyyətə keçid

327 Bu günə qədər yaşamış bəşər övladının neçə nəsli elektrik mühərriklərindən istifadə edib?

- Axırıncı beş nəsil
- Axırıncı iki nəsil
- Axırıncı dörd nəsil
- Axırıncı üç nəsil
- Axırıncı bir nəsil

328 Neçənci ömür parçası ərzində insanın ehtiyatlara münasibəti radikal şəkildə dəyişmişdir?

- Son iki

- Son nəsil
- Son üç
- Son dörd
- Son altı

329 Bəşəriyyətin yaşadığı indiki nəsil ərzində bir çox ölkələrdə kənd təsərrüfatı ilə bağlı hansı dəyişikliklər baş verdi?

- İqtisadi səmərə verməyən sfera kimi qəbul edildi
- Onun dominant rolundan imtina edildi
- Onu yeni şəraitə uyğunlaşdırmağa cəhd edildi
- Onu sənayenin nailiyyətləri ilə birləşdirməyə qərar verildi
- Onun elmdən asılılığı bəyan edildi

330 Hazırda inkişaf etmiş ölkələrdə əhalinin hansı hissəsi kənd təsərrüfatının payına düşür?

- Yarısı
- Cüzi bir hissəsi
- Üçdə biri
- 25 %-i
- Yarısına yaxın

331 Kənd təsərrüfatı bütövlükdə iqtisadi inkişafın neçənci mərhələsini təşkil edir?

- Yeni
- Birinci
- Dördüncü
- İkinci
- Üçüncü

332 İndustrializm bütövlükdə iqtisadi inkişafın neçənci mərhələsini təşkil edir?

- Yeni
- İkinci
- Birinci
- dördüncü
- Üçüncü

333 Postindustrializm bütövlükdə iqtisadi inkişafın neçənci mərhələsini təşkil edir?

- Yeni
- Üçüncü
- İkinci
- Birinci
- Dördüncü

334 Yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi nədə köklü dəyişikliklər yaratdı?

- Şəxsiyyətin dünyagörüşündə
- Sənayenin strukturunda
- Siyasi sistemdə
- İnsanın şəxsi tələbatlarında
- Elmi fəaliyyətin mahiyyətində

335 Ənənəvi peşələrin qeyri-ənənəvi peşələrlə əvəz olunması nə ilə əlaqələndirilir?

- Əməyin ilkin tələbat olması ilə
- İnformasiya texnologiyalarının tətbiqi ilə
- Bürokratik idarəetmə sisteminin yaranması ilə

- Sənayenin daha da sürətlə inkişafı ilə
- Sosial strukturun təkmilləşməsi ilə

336 Xidmət sferasının kəskin şəkildə genişlənməsinə nə səbəb oldu?

- Ənənəvi peşələrin yox olması
- Bunların hamısı
- Yeni fəaliyyət sahələrinin meydana gəlməsi
- İnformasiya texnologiyalarının sənayeyə tətbiqi
- Meqapolislərin yaranması

337 1956-cı ildə ABŞ-da hansı sahənin işçiləri əl əməyi işçilərinin sayını üstələməyə başladı?

- Təhsil
- Bunların hamısı
- Kommunikasiya
- Pərakəndə ticarət
- İdarəetmə

338 Xidmət sahələri iqtisadiyyatda hansı dövrdə yarandı?

- XX əsrin 70-ci illərində
- XX əsrin 50-ci illərindən başlayaraq bir neçə onillik ərzində
- XXI əsrin əvvəllərində
- Bu iqtisadiyyat sahəsi hələ yaranmayıb
- XX əsrin 60-cı illərində

339 Postindustrial cəmiyyətin hərəkətverici qüvvəsinə nə aid deyil?

- İnformasiya
- Şüur
- Elm
- Texnologiya
- Bilik

340 Postindustrial cəmiyyətdə dəyərin başlıca mənbəyini nə təşkil edir?

- Əmək
- Bilik
- İnsan
- Mülkiyyət
- Kapital

341 Dəyərin formalaşmasında biliyin və idarəetmənin əhəmiyyətinə hansı nəzəriyyədə diqqət yetirilmir?

- Heç birində
- Əmək-dəyər nəzəriyyəsi
- Əlavə dəyər nəzəriyyəsi
- İzafi dəyər nəzəriyyəsi
- Tələb və təklifin nisbəti nəzəriyyəsi

342 İndustrializm dövründə sənaye istehsalındakı mənfi cəhətlər nə ilə səciyyələnir?

- Müxtəlifliyin və fərqliçiliyin olmaması
- Bunların hamısı
- Monoton iş
- Standartlaşdırılmış fəaliyyət
- Həmkərlər ittifaqının tərəqqipərvər amilləri müdafiə etməməsi

343 Konveyer olmayan istehsal vahidlərində çalışan işçilərdən hansı keyfiyyətlər tələb olunur?

- Bilik və işçi vərdişlərinə malik olmaq
- Bunların hamısı
- Yüksək peşəkarlıq
- Mürəkkəb işi görmək qabiliyyəti
- Yaradıcı yanaşma

344 Yeni texnologiyaların tətbiqi nəticəsində istehsal proseslərini səciyyələndirən xüsusiyyət:

- Onların böyük işçi qüvvəsini cəlb etmək imkanı
- Onların böyük sürətlə cərəyan etməsi
- Onların bürokratik iyerarxiya sistemindən asılı olmaması
- Onlara insan amilinin böyük təsir göstərməsi
- Onların siyasi sabitliyə töhfə verməsi

345 "Operativ" menecment adlanan müvəqqəti strukturların yaradılması nə ilə bağlıdır?

- Maddi və mənəvinin vəhdətinin optimallaşdırılması
- Yaranan problemlərin həll edilməsi
- İqtisadiyyatda itkilərin minimal olması
- İnsanların siyasi və iqtisadi cəhətdən maariflənməsi
- Vətəndaşların hüquqlarının təmin edilməsi

346 "Ad hoc"lar harada yaradılır?

- Təhsil müəssisələri
- Bunların hamısında
- Bürokratik təşkilatlar
- Elm müəssisələri
- Dövlət təşkilatları

347 "Ad hoc"larda insanların fəaliyyəti üçün nə səciyyəvidir?

- Yüksək mobillik
- Bunların hamısı
- İşçi və müdiriyyət arasında yeniliklər
- Kiçik mexaniki əməliyyatların yerinə yetirilməməsi
- İşçinin öz üzərində təzyiqin hiss etməməsi

348 Müasir menecmentdə rəhbərlik nəyin əsasında qərar qəbul edir:

- Siyasi konyunktura
- Ekspert rəyi
- İctimai rəyin öyrənilməsi
- Öz məntiqinin məhsulu
- Hadisələrin nə cür cərəyan etməsi

349 Postindustrial cəmiyyətdə hansı anlayışın məzmunu ciddi transformasiyalara məruz qalır?

- İş yeri
- Bunların hamısı
- İşsizlik
- Əmək
- İş

350 Müasir dövrdə yeni peşələrə hansı peşə aid deyil?

- Lif optikası üzrə mütəxəssis

- Operator
- Sualtı arxeoloq
- Proqramçı
- Materiallar üzrə dizayner

351 Postindustrial cəmiyyətdə istehsalın hansı təşkili formasına keçid baş verir?

- Kütləvi istehsal
- Xırda mobil istehsal
- Fabrik və zavod
- Artel və icma
- İri müəssisə və təşkilat

352 Kütləvi mədəniyyətdən “submədəniyyətlər” şəbəkəsinə keçid hansı dövr üçün səciyyəvidir?

- Sənaye cəmiyyəti
- Postindustrial cəmiyyət
- Texnotron cəmiyyət
- Aqrar-sənaye cəmiyyəti
- İndustrial cəmiyyət

353 Postindustrial cəmiyyətdə submədəniyyətlərin rəngarəngliyinin artması nə ilə bağlıdır?

- Siyasiləşmənin genişlənməsi
- Differensiasianın artması
- Plüralizmin zəifləməsi
- Böhranların çoxalması
- Şəxsiyyətin deqradasiyası

354 Müxtəlif submədəniyyətləri təmsil edənlər nəyə əsasən fərqlənilirlər?

- Düşüncələrinə görə
- Bunların hamısı
- Geyimlərinə görə
- Peşələrinə görə
- Həyat tərzinə görə

355 Müasir zaman, yeni dünyanın yeni düzəni, yeni qaydalar toplusunu özündə ehtiva edən münasibətlər sistemi təşəkkül tapmaqda olan dövr hansıdır?

- Bütövlükdə XXəsr
- XX əsrin sonu -XXI əsrin əvvəlləri
- XX əsrin ortaları- XXI əsrin əvvəlləri
- XX əsrin əvvəlləri –XX əsrin ortaları
- XX əsrin I yarısı – XX əsrin ortaları

356 Qloballaşmanın “...dünyanın inkişaf strategiyasını əhəmiyyətli dərəcədə müəyyənləşdirən” amilə çevrildiyini deyən müəllif:

- K.Marks
- R.Mehdiyev.
- A.Samsin
- M.Meybullayev
- P.Kopnin

357 Qloballaşma prosesi nəyin yaradılmasına səbəb olur?

- Qarşılıqlı inam, qarşılıqlı etibar
- Qarşılıqlı asılılıq, qarşılıqlı bağlılıq

- Qarşılıqlı məsuliyyət, qarşılıqlı cavabdehlik
- Qarşılıqlı təqlid etmə, qarşılıqlı təşviq etmə
- Qarşılıqlı dostluq, qarşılıqlı rəqabət

358 Planetar vahidləşməni doğuran amil:

- Qarşılıqlı təsir
- Bunların hamısı
- Qarşılıqlı asılılıq
- Qarşılıqlı bağlılıq
- Qarşılıqlı çulğalaşma

359 Qloballaşma problemini hansı prizmadan araşdırılmasında bir kasadlıq var:

- Kulturoloji
- Fəlsəfi-metodoloji
- Siyasi
- Sosial
- İqtisadi

360 Hansı yanaşma qloballaşma prosesini insan ölçüsü mövqeyində dəyərləndirməyə imkan verir?

- Kulturoloji
- Fəlsəfi
- Siyasi
- Sosial
- Əxlaqi

361 Fəlsəfə qloballaşma prosesini nəyə təsiri baxımından nəzərdən keçirir?

- Bəşəriyyətə perspektiv planda
- Bunların hamısı
- İnsan şəxsiyyətinə
- Sosial reallığa
- Sosial varlığa

362 Qloballaşma prosesinin orijinallıq dərəcəsinin müəyyənləşdirməsindəki çətinliklər nədən irəli gəlir?

- Qloballaşma prosesinin öyrənilməsindəki plüralizm
- Qloballaşmaya oxşar proseslərin tarixdə yaşanması
- Qloballaşmanın ancaq obyektiv amillərlə izah edilməsi
- Qloballaşmanın öyrənilməsində vahid bir fikrə gəlinməməsi
- Qloballaşmanın aktuallığının inkar edilməsi

363 Hansı yunan filosofunun fikirləri dünyanın vahidliyi qənaətinə gəlməyə əsas verir:

- Protaqor
- Platon
- Sokrat
- Epikür
- Aristotel

364 Qloballaşma probleminə retrospektiv baxışda onun neçə inkişaf mərhələsini fərqləndirmək olar?

- İki
- Dörd
- Beş
- Altı
- Üç

365 Qloballaşmanın 3-cü mərhələsinə aid olan cəhətlər sırasında hansı düz deyir?

- XX əsrin əvvəllərindəki iqtisadi artım
- Xalqların assimilyasiyası və dissimilyasiyası
- I və II Dünya müharibələri
- 1929-1933-cü illərin böyük depressiyası
- İmperializm, yaxud inhisarçı kapitalizm

366 Hal-hazırda qloballaşmanın sistemli öyrənilməsi prosesinə neçə yanaşma var?

- İki
- Dörd
- Beş
- Altı
- Üç

367 Qloballaşmanı qlobal iqtisadi artım dövrü kimi qəbul etmir:

- B.Klinton
- U.Bek
- R.Darendorf
- O.Lafonten
- B.Geyts

368 F.Nuşələr qloballaşmanı nə cür izah edir?

- Heç bir yanaşmanın münayəndəsi deyil
- Qlobal iqtisadi artım dövrü kimi
- Qlobal multimədəni cəmiyyət dövrü kimi
- Qloballaşma solumun sistemli transformasiyası kimi.
- Mədəniyyət və ənənələrin dağılması kimi

369 Qlobal iqtisadi artım dövrü yanaşması çərçivəsində qloballaşma bəşəriyyətin hansı problemlərini həll etməyə imkan verir?

- İşsizlik
- Bunların hamısı
- Beynəlxalq münaqişələr
- İnkişaf etməkdə olan ölkələrin problemləri,
- Yoxsulluq

370 Qlobal iqtisadi artım dövrü yanaşmasında qloballaşma prosesləri nə cür qiymətləndirilir?

- Qeyri-qənaətbəxş
- Nikbin
- Xudbin
- Qeyri-müəyyən
- Qənaətbəxş

371 Qloballaşmaya qlobal multimədəni cəmiyyət dövrü kimi yanaşma sıra etibarilə neçənci yerdədir?

- Birinci
- İkinci
- Üçüncü
- Dördüncü
- Beşinci

372 Qloballaşmanın mədəniyyətlərarası və geosiyasi münasibətlərin xüsusi keyfiyyət halı kimi səciyyələndirilməsi onu ifadə edən hansı yanaşmada öz əksini tapır?

- Belə yanaşma mövcud deyil
- Qlobal multimedəni cəmiyyət dövrü kimi
- Qlobal iqtisadi artım dövrü kimi
- Qloballaşma solumun sistemli transformasiyası kimi.
- Mədəniyyət və ənənələrin dağılması kimi

373 “Qlobal multimedəni cəmiyyət dövrü” yanaşmasına görə qloballaşma nəyi dağıdır?

- Mədəni münasibətləri
- Mədəni identikliyi
- Mədəni davranışı
- Mədəni artefaktları
- Mədəniyyət əsərlərini

374 “Qloballaşma əsrlərlə qurulan mədəni sərhədləri silir və mədəni identikliyi dağıdır” mövqeyinin nümayəndəsi?

- B.Klinton
- S.Hantinqton
- R.Darendorf
- O.Lafonten
- B.Geyts

375 S.Hantinqton dünya miqyasında neçə etnik-mədəni sivilizasiyaları fərqləndirir?

- 12.0
- 8.0
- 10.0
- 6.0
- 14.0

376 S.Hantinqtona görə, qloballaşma prosesində yeni münaqişələri qaynaqlandıran səbəb nədir?

- Sosial bərabərsizlik
- İqtisadi inkişaf
- Mədəniyyətin zəifliyi
- Siyasi münasibətlər
- Milli mentalitet

377 Qloballaşmanın təhlilində S.Hantinqton hansı anlayışdan istifadə edir?

- Mədəni arxetip
- Mədəni-etnik sivilizasiyalar
- Lokal sivilizasiyalar
- Mədəni-tarixi tip
- Sivilizasiya

378 Qloballaşmanın təhlilində S.Hantinqton nəyə xüsusi əhəmiyyət verir?

- Mədəniyyətlərin tənəzzülü və onun həlli yolları
- Ehtiyatların məhdudluğu və onların bölgüsü
- Siyasi xadimlərin ambisiyaları və onlara nəzarət
- Millətlərin kompakt yaşaması və onların bir-biri ilə assimilyasiyası
- İnsanların dünyagörüşü və onların inkişafı

379 Qloballaşmanı milli-mədəni inteqrasiya prinsiplərinə söykənən ənənəvi siyasi qaydaların dağılması kimi qiymətləndirən yanaşma hansıdır?

- Heç bir yanaşma

- Qloballaşma solumun sistemli transformasiyası kimi
- Qlobal multimədəni cəmiyyət dövrü kimi
- Qlobal iqtisadi artım dövrü kimi
- Mədəniyyət və ənənələrin dağılması kimi

380 Qloballaşmanı cəmiyyətin əks-siyasiləşməsi və əks-tənzimlənməsi prosesi kimi səciyyələndirən alim kimdir?

- B.Klinton
- U.Bek
- R.Darendorf
- O.Lafonten
- B.Geyts

381 Alman sosioloqu U.Bekin konsepsiyasının adı:

- «istehlak cəmiyyəti»
- «risk cəmiyyəti»
- «ədalət cəmiyyəti»
- «qərb cəmiyyəti»
- «informasiya cəmiyyəti»

382 Ənənəvi siyasi məkanın dağıldığı bir şəraitdə Qərb sivilizasiyasının əsas nailiyyətləri sırasında nə yox olur?

- «istehlak cəmiyyəti»
- «rifah cəmiyyəti»
- «ədalət cəmiyyəti»
- «risk cəmiyyəti»
- «informasiya cəmiyyəti»

383 “Qloballaşma solumun sistemli transformasiyasıdır” yanaşmasının nümayəndələri daha çox hansı sahədə baş verən dəyişikliklərə həssasdırlar?

- Mənəvi
- Siyasi
- Sosial
- İqtisadi
- Mədəni

384 Hansı yanaşma çərçivəsində qloballaşmanın konstruktiv xarakter daşdığı «artım hüdudları» axtarılır?

- Heç bir yanaşma
- Qloballaşma solumun sistemli transformasiyası kimi
- Qlobal multimədəni cəmiyyət dövrü kimi
- Qlobal iqtisadi artım dövrü kimi
- Mədəniyyət və ənənələrin dağılması kimi

385 “Qloballaşma solumun sistemli transformasiyasıdır” deyən müəlliflərin fikircə, «artım hüdudları»nı aşan bəşəriyyəti nə gözləyir?

- Onun ziddiyyətliliyi
- Onun dağılması
- Onun təkamülü
- Onun tənəzzülü
- Onun sabitliyi

386 Antiqlobalizm qloballaşmanı səciyyələndirən hansı yanaşmaya aiddir?

- Heç bir yanaşma
- mədəniyyət və ənənələrin dağılması dövrü
- Qloballaşma solumun sistemli transformasiyası dövrü
- Qlobal multimədəni cəmiyyət dövrü
- Qlobal iqtisadi artım dövrü

387 Müasir qloballaşma prosesini yaşayan dünya birliyinin həyatında yeni obyektiv şəraitin əsas cəhəti:

- XX əsrin əvvəllərinə yaxın Yer kürəsinin dövlətlər arasında bölüşdürülməsi
- Bunların hamısı
- XX əsrin 60-cı illərindən etibarən bəşəriyyətin qlobal bir tam olduğunu dərk etməsi
- İnsan, kapital, ideya və s.-n mobilliyinin sürətlənməsi
- Ciddi qlobal problemlərin baş verməsi

388 XX əsrin sonuna yaxın real zaman rejimində nəyin yerdəyişməsi sürətlənmişdi?

- Sənədlərin
- Bunların hamısı
- İnsan
- Kapital
- İdeya

389 İnformasiya və texnologiya inqilabları, kommunikasiya sistemlərinin yeni nəslinə nə aiddir?

- İnternet
- Bunların hamısı
- Rabitə peykləri
- Reaktiv aviasiya
- Mikrosxemlər

390 Nəyin inkişafının yeni mərhələsində qlobal bəşəriyyətin formalaşması başlamışdır?

- Elmin
- Bunların hamısının
- Siyasətin
- Texnikanın
- İqtisadiyyatın

391 Ümumplanetar sistemin formalaşmasının ağırlıq mərkəzini nəyin inkişafı təşkil edir?

- Mədəniyyətin
- İqtisadiyyatın
- Texnologiyanın
- Siyasətin
- Elmin

392 Qloballaşma zamanı dünya iqtisadi birliyi nəyə çevrilir?

- Milli təsərrüfatın vahid qlobal orqanizmin elementinə çevrilməsi
- Bunların hamısı
- Vahid qlobal orqanizmə
- Bütöv iqtisadi sistemə
- Vahid qlobal orqanizmin milli təsərrüfatlardan ibarət olması

393 Qlobal iqtisadi orqanizmin tərkib elementlərini nə bağlayır?

- Planetar informasiya şəbəkəsi
- Bunların hamısı
- Qlobal maliyyə sistemi

- Ümumdünya istehsal satış strukturları
- Əmək bölgüsü

394 Qloballaşma dövründə mal və xidmətlərin hansı həcmi tam ya qismən istehlakçı ölkələrin hüdudlarından kənarında istehsal olunur?

- Təxminən 60%-i
- Təxminən yarısı
- Təxminən 75%-i
- Təxminən dördü biri
- Təxminən üçü biri

395 Hansı dövlətlər qloballaşma dövründə öz sərhədləri daxilində iqtisadi fəallığa nəzarət etmək qabiliyyətini itirirlər?

- Orta səviyyəli
- Milli
- İnkişaf edən
- Dini
- Geridə qalmış

396 Qloballaşma dövründə bütün valyutalar gün ərzində hansı şəhərin valyuta birjalarında satılırmır?

- Honq-Konq
- Moskva
- Tokio
- London
- Nyu-York

397 Qlobal iqtisadiyyatın əsasını hansı təsisatlar təşkil edir?

- Həmkarlar ittifaqı
- TMK
- Trestlər
- İqtisadi inkişaf nazirliyi
- Holdinqlər

398 Müasir dövrdə qloballaşma prosesinin hansı aspekti haqqında bəhs edilir?

- İnformasiya
- Bunların hamısı
- Hərbi
- Sosial-siyasi
- Maliyyə-iqtisadi

399 İkili səciyyə ilə yanaşı qloballaşma prosesinin digər səciyyəvi cəhəti hansıdır?

- Qarşısızalmazlığı
- Ziddiyyətliyi
- Dayanıqlılığı
- Mütərəqqiliyi
- Zəruriliyi

400 Hansı ölkədə qloballaşma ixracın artırılması və qlobal iqtisadiyyatda iştiraka əsaslanan iqtisadi strategiya çiçəklənməyə yol açmışdır?

- Çin
- Bunların hamısında
- Sinqapur

- Tayvan
- Koreya

401 Qloballaşma prosesi dövründə yeni müstəqil dövlətlərin meydana gəlməsi nəyin ifadəsidir?

- Milli münasibətlərin differensiasiyası
- Milli özünüdərkin artması
- Milli mentalitetə sadiqliyin
- Milli dirçəlişin qərarlaşmasının
- Milli adət-ənənələrə riayətin

402 Qloballaşma dövründə onun üstünlükləri kim tərəfindən mənimsənilir?

- Gizli dünya miqyaslı təşkilatlar
- TMK
- Fövqəl dövlətlər
- Beynəlxalq təşkilatlar
- Demokratik qüvvələr

403 Qloballaşma prosesində iştirak edən qüvvə:

- İnformasiya
- Bunların hamısı
- Enerji
- Subyektlər
- Maddi ehtiyatlar

404 Qloballaşma dövründə transmilli qüvvəyə kim yaxud nə aid edilir?

- Beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatları
- Dövlətlərarası transmilli təşkilatlar
- Transmilli problemlər və siyasət
- Transmilli birliklər

405 Qlobal elitaya kim daxildir?

- İnternet xadimləri
- Bunların hamısı
- Hüquqşünaslar
- Maliyyəçilər
- Şoumenlər

406 Qlobal orta sinfə kim daxildir?

- Biznesmen
- Bunların hamısı
- Proqramçı
- Menecer
- Mütəxəssis

407 Qlobal orta sinfin formalaşmasının əsas səbəbi nədir?

- Servis iqtisadiyyatının meydana gəlməsi
- Yeni ideoloji təminatın təsirliliyi
- Böyük maliyyə axınlarının mobilliyi
- Ən yeni texnologiyaların yayılması
- Sosial strukturun dəyişməsinə tələbat

408 Qloballaşma dövründə nəyin üzərində nəzarət çətinləşir?

- Mal
- İnsan və işçi qüvvəsinə
- Texnologiyalar
- Maliyyə
- Xidmət

409 ABŞ-ın qloballaşma modelini tədqiqatçılar nə ilə əlaqələndirirlər?

- Qloballaşmanın yeni inkişaf mərhələsi ilə
- Qloballaşmanın mənfi tərəfləri ilə
- Qloballaşmanın inkişaf templəri ilə
- Qloballaşmanın tənəzzülə gətirməsi ilə
- Qloballaşmanın müsbət tərəfləri ilə

410 Qloballaşma dövründə ssuda kapitalının qoyuluşları hansı rəqəmlər arasında tərəddüd edir?

- 2-15%
- 8-20%
- 0.25
- 20-25%
- 4-10%

411 Amerikasayağı qloballaşma hansı təhlükəyə səbəb ola bilər?

- Hərbi
- Bunların hamısı
- İqtisadi
- Siyasi
- İnformasiya

412 1999-cu ildə antiqlobalistlər nə ilə diqqəti cəlb etmişdirlər?

- Postsovet ölkələrinin suverenliyinin bir daha dəstəklənməsi
- ÜTT-nin toplantısının təxirə salınması
- "Roma klubu"nun dağılmasının sürətləndirilməsi
- Dünya neftinin qiymətinin qalxmasına nail olunması
- TMK-ın işsizliyə gətirən siyasətinin tənqid edilməsi

413 Antiqlobalist təşkilatlarının adını çəkin:

- «Şans-2000»
- Bunların hamısı
- «İnsan və heyvanların birləşmiş cəbhəsi»
- «Sınıf müharibəsi»
- «Qara blok»

414 Antiqlobalistlərin əksəriyyətinin əsas məqsədi nədir?

- Problemləri həll etmək
- Ədaləti bərpa etmək
- İnsanı yüksəkliklərə ucaltmaq
- Müharibə təhlükəsini zəiflətmək
- Tənəzzülə son qoymaq

415 Qloballaşmanın mənfi nəticələri onun hansı inkişaf mərhələsində özünü büruzə verir?

- III
- V
- IV

- I
- II

416 Qlobal təhlükə almış cinayətkarlıq problemi nə ilə bağlıdır?

- İnsan alveri
- Narkotik
- Beynəlxalq terrorizm
- Silah satışı
- Bunların hamısı